

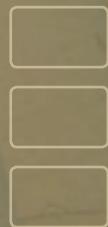

Platne kartice i kartične transakcije

Statistika platnog prometa

2017.

Godina IV · lipanj 2018.

Sadržaj

Pregled kartičnog tržišta RH	4
Osnovna statistika RH	4
1. Uvod	5
1.1. Struktura publikacije	6
1.2. Zakonodavni okvir	7
1.3. Metodologija	8
2. Struktura kartičnog tržišta i platnoprometna infrastruktura	10
2.1. Kartične platne sheme	11
Četverostrana kartična shema u RH	11
Trostrana kartična shema u RH	12
2.2. Platnoprometna infrastruktura	14
Bankomat	14
EFTPOS uređaj	16
EFTPOS uređaj za isplatu i uplatu	18
3. Tržište platnih kartica u RH	19
3.1. Platne kartice	20
Platne kartice prema shemi	22
Statusi platnih kartica	23
Novoizdane i deaktivirane platne kartice	24
3.1.1. Stupanj tehnološkog razvoja platnih kartica u RH	25
Beskontaktne i kontaktne platne kartice	25
3.2. Imatelji platne kartice	27
Potrošač	27
Poslovni subjekti (nepotrošači)	28
4. Kartične platne transakcije	29
4.1. Ukupne kartične platne transakcije	30
4.1.1. Nacionalne kartične platne transakcije	31
Kupnja robe i usluga	34
Podizanje gotovog novca	36
Polaganje gotovog novca	38
Ugovorno terećenje	39
Neovlašteno korištenje	40
4.1.2. Međunarodne kartične platne transakcije	40

5. Prihvat platnih kartica	43
5.1. Ukupan prihvat platnih kartica	44
5.1.1. Prihvat platnih kartica izdanih u RH	49
Kupnja robe i usluga	52
Podizanje gotovog novca	53
Polaganje gotovog novca	54
5.1.2. Prihvat platnih kartica izdanih u inozemstvu	55
5.2. Usporedba korištenja platnih kartica i gotovog novca	59
6. Pojmovnik	61
7. Dodatak	63
7.1. Popis tablica	63
7.2. Popis okvira	63
7.3. Popis slika	64

IZDAVAČ

Hrvatska narodna banka

Trg hrvatskih velikana 3, 10000 Zagreb

Telefon centrale: 01/4564-555, Telefon: 01/4565-006, Telefaks: 01/4564-687

www.hnb.hr

Molimo korisnike ove publikacije da pri korištenju podataka obvezno navedu izvor.
Sve eventualno potrebne korekcije bit će unesene u web-verziju.

ISSN 1849-790X (online)

Pregled kartičnog tržišta RH

Izdavatelji platnih kartica

25 kreditnih institucija
2 institucije za elektronički novac

Prihvativelji platnih kartica na EFTPOS uređajima

20 kreditnih institucija
2 institucije za elektronički novac

Kartične sheme (abecedno)

Četverostrane kartične sheme

- MasterCard®
- Visa®

Trostrane kartične sheme

- American Express®
- Diners Club International®

Osnovna statistika RH

Populacija / poslovni subjekti

4,285 mil. stanovnika
0,255 mil. poslovnih subjekata (nepotrošača)
56.594 km² površina RH

Broj imatelja platne kartice

Potrošači: **3,381** mil.
Poslovni subjekti (nepotrošači): **0,209** mil.

Broj platnih kartica

Debitne: **7,012** mil.
Kreditne: **1,882** mil.

Nacionalna kartična plaćanja (izdavatelja u RH)

Broj: **407,39** mil.
Vrijednost: **140.198,53** mil. kuna

Infrastruktura

EFTPOS uređaji: **118.621**
Bankomati: **4.941**

Instrumenti plaćanja (kupnja robe i usluga – fiskalizacija)

Broj:
86,1% gotov novac
12,5% platna kartica
1,4% ostalo

Vrijednost:
56,1% gotov novac
37,2% platna kartica
6,7% ostalo

1. Uvod

Konkurentna i učinkovita tržišta finansijskih usluga izrazito su važna za svako gospodarstvo pa tako i gospodarstvo Republike Hrvatske (u nastavku teksta: RH). Jedan od preduvjeta za učinkovito i konkurentno tržište jest jasan i transparentan zakonodavni okvir. Direktivom o platnim uslugama 2007/64/EZ¹, čije su odredbe transponirane u Zakon o platnom prometu (“Narodne novine”, br. 133/2009. i 136/2012.; u nastavku teksta: ZPP), prvi put su se na jedinstven način uredile platne usluge za cijeli Europski gospodarski prostor. ZPP-om uređuju se platne usluge, pružatelji platnih usluga, obveze informiranja korisnika platnih usluga te druga prava i obveze u vezi s pružanjem i korištenjem platnih usluga, transakcijski računi, osnivanje, rad i nadzor nad institucijama za platni promet te osnivanje, rad i nadzor nad platnim sustavima. Jedna od platnih usluga koja je uređena ZPP-om jest usluga izdavanja i prihvaćanja platnih kartica.

Najčešće korišten platni instrument u RH jest platna kartica i upravo je na tržištu platnih kartica i kartičnih plaćanja zabilježen stalni rast i razvoj. Tako je u jedanaest godina broj nacionalnih kartičnih platnih transakcija porastao za 100%, i to s 203,68 milijuna koliko ih je izvršeno u 2006. godini na 407,39 milijuna koliko ih je izvršeno u 2017. godini. Nadalje, u istom razdoblju vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija porasla je za 64%, i to s 85.331,34 milijuna kuna na 140.198,53 milijuna kuna.

S obzirom na rast kartičnih plaćanja i sve brojnije alternativne metode plaćanja, budućnost gotovog novca postala je aktualna tema. Prema statističkim podacima 86,1% broja fiskaliziranih računa u RH odnosi se na plaćanje gotovinom, dok se na plaćanja karticama odnosi 12,5%. Kada se gleda vrijednost fiskaliziranih računa, 56,1% vrijednosti odnosi se na plaćanje gotovim novcem, a 37,2% vrijednosti na plaćanja karticama.

Europska središnja banka (u nastavku teksta: ESB) tijekom 2017. provela je sveobuhvatnu studiju² čiji je cilj bio analizirati kako su se potrošači europodručja 2016. godine na prodajnim mjestima služili gotovinom, karticama i ostalim instrumentima plaćanja. Prema podacima iz provedene studije, a što se tiče broja transakcija, u 2016. godini 79% svih transakcija na prodajnim mjestima u europodručju provedeno je

- 1 Direktiva 2007/64/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. studenoga 2007. o platnim uslugama na unutarnjem tržištu
- 2 Esselink, H. i Hernández, L. “The use of cash by households in the euro area”, Occasional Paper Series, br. 201, ESB, studeni 2017.

gotovinom, 19% karticama, a 2% uz primjenu ostalih instrumenata plaćanja poput čekova, kreditnih transfera ili mobilnih sredstava plaćanja. S obzirom na vrijednost transakcija, 54% svih transakcija na prodajnim mjestima provedeno je gotovinom, 39% karticama, a 7% uz primjenu drugih instrumenata plaćanja (npr. čekovima). Međutim, primjetne su velike razlike u ponašanju pri plaćanju među različitim zemljama europodručja, što se odnosi i na broj i na vrijednost transakcija.

Svrha je ove publikacije pružiti sveobuhvatan pregled tržišta platnih kartica i kartičnih platnih transakcija u RH u 2017. s usporedbom pojedinih podataka u odnosu na 2016. godinu, koji bi trebao poslužiti podjednako korisnicima, pružateljima platnih usluga i ostaloj široj javnosti.

1.1. Struktura publikacije

Publikacija je podijeljena u sedam poglavlja.

Prvo je poglavlje Uvod, u kojem je uz svrhu i strukturu publikacije dan kratak pregled zakonodavnog okvira na temelju kojeg su prikupljeni statistički podaci te osnovna metodološka objašnjenja.

Drugo poglavlje, pod nazivom Struktura kartičnog tržišta i platnoprometna infrastruktura, daje uvid u modele kartičnih shema i pregled osnovnih prihvatnih uređaja (bankomata i EFTPOS uređaja).

U trećem poglavlju, Tržištu platnih kartica u RH, iznose se podaci o broju platnih kartica i njihovu stupnju tehnološkog razvoja.

Kartične platne transakcije, odnosno četvrto poglavlje, daje uvid u podatke koje su dostavili pružatelji platnih usluga izdavatelji za sve nacionalne i međunarodne kartične platne transakcije koje su učinjene platnim karticama koje su ti isti izdavatelji i izdali.

Peto poglavlje, Prihvat platnih kartica, daje uvid u podatke koje su dostavili pružatelji platnih usluga prihvatitelji za sve transakcije prihvata platnih kartica hrvatskih i inozemnih izdavatelja. Također, u ovom se poglavlju daje usporedba korištenja platnih kartica i gotovog novca u RH.

Šesto poglavlje sadržava pojmovnik.

U sedmom poglavlju dan je popis tablica, slika i okvira iz publikacije.

1.2. Zakonodavni okvir

Republika Hrvatska u potpunosti je uskladila svoje zakonodavstvo s pravnom stečevinom EU-a u području platnog prometa. ZPP-om platne usluge u RH uređene su istovjetno kao i u EU-u. Tako su među platnim uslugama definiranima člankom 3. točkom 5. ZPP-a i usluge izdavanja i prihvaćanja platnih kartica.

Statistički podaci o platnim karticama, kartičnim platnim transakcijama i prihvatnim uređajima prikupljaju se na temelju Odluke o obvezi dostavljanja podataka o platnom prometu i električnom novcu (“Narodne novine”, br. 147/2013.; u nastavku teksta: Odluka) koja je stupila na snagu 1. siječnja 2014. godine. Odlukom se propisuje obveza izvještavanja Hrvatske narodne banke (u nastavku teksta: HNB) o podacima u vezi s platnim prometom i električnim novcem te sadržaj, način i rokovi tog izvještavanja.

Odluka je donesena na temelju dvaju zakona:

- Zakona o platnom prometu (“Narodne novine”, br. 133/2009. i 136/2012.) i
- Zakona o električnom novcu (“Narodne novine”, br. 139/2010.; u nastavku teksta: ZEN).

Odlukom su propisani opseg podataka i izvještajni obveznici. Osim podataka o nacionalnim platnim transakcijama, prikupljaju se i podaci o međunarodnim platnim transakcijama, a izvještajno razdoblje određeno je na mjesecnoj razini.

Prema Odluci izvještajni su obveznici:

1. kreditna institucija (banka i štedna banka) sa sjedištem u RH;
2. institucija za električni novac sa sjedištem u RH;
3. institucija za platni promet sa sjedištem u RH;
4. podružnica kreditne institucije (podružnica banke) iz treće države sa sjedištem u RH;
5. podružnica institucije za električni novac iz treće države sa sjedištem u RH;
6. podružnica kreditne institucije iz države članice sa sjedištem u RH;
7. podružnica institucije za električni novac iz države članice sa sjedištem u RH;
8. podružnica institucije za platni promet iz države članice sa sjedištem u RH;
9. zastupnici pružatelja platnih usluga iz druge države članice sa sjedištem u RH, preko kojih ti pružatelji platnih usluga pružaju platne usluge u RH ako ti zastupnici ujedno imaju odobrenje za pružanje platnih usluga i

10. Financijska agencija.

Odlukom je propisano sastavljanje i dostavljanje podataka o platnom prometu i električkom novcu kroz 11 izvješća:

- Izvješće "Kreditni transfer";
- Izvješće "Novčana pošiljka";
- Izvješće "Izravno terećenje";
- Izvješće "Odobrenje/terećenje bez naloga";
- Izvješće "Gotov novac";
- Izvješće "Čekovi i mjenice";
- Izvješće "Izdavanje platnih kartica";
- Izvješće "Računi";
- Izvješće "Infrastruktura";
- Izvješće "Prihvatanje platnih kartica" i
- Izvješće "Zakonska ovlast".

U publikaciji je dan pregled platnih kartica i kartičnih platnih transakcija za 2017. s usporedbom za 2016., 2015. i djelomično za 2014. godinu kroz statističke podatke prikupljene u tri izvješća: Izdavanje platnih kartica, Prihvatanje platnih kartica i Infrastruktura.

1.3. Metodologija

Metodologija prikupljanja podataka u skladu s Odlukom temelji se na unaprijed definiranim pojmovima koji su usklađeni sa zakonskim odredbama, Uredbom (EU) br. 1409/2013 ESB-a od 28. studenoga 2013. o statistici platnog prometa (ESB/2013/43)³ i drugim standardima koji su uvriježeni na kartičnom tržištu.

Pri izradi publikacije korišteni su prije svega podaci dobiveni od pružatelja platnih usluga (izvještajnih obveznika). Znatno manji dio podataka prikupljen je od poslovnih subjekata pružatelja usluga kartične infrastrukture (Potpoglavlje 2.2.) i u podacima Ministarstva financija Republike Hrvatske – Porezne uprave (Potpoglavlje 5.2.).

Pružatelji platnih usluga (izvještajni obveznici) čiji su podaci korišteni pri izradi publikacije jesu:

1. kreditne institucije (banke) koje su od HNB-a dobile odobrenje za rad u sklopu kojeg je i odobrenje za pružanje platnih usluga izdavanja i prihvatanja platnih kartica i

3 Regulation (EU) No 1409/2013 of the European Central Bank of 28 November 2013 on payment statistics (ECB/2013/43)

2. institucije za elektronički novac⁴ koje su od HNB-a dobile odobrenje za pružanje platnih usluga izdavanja i prihvaćanja platnih kartica.

U publikaciji se na cjelovit način daje pregled kartičnog tržišta u RH za 2017. godinu, odnosno iznose se agregirani statistički podaci o:

- platnoprometnoj infrastrukturi – prikazani sa stanjem na kraju posljednjeg dana izvještajnog razdoblja (mjeseca);
- platnim karticama – prikazani na mjesecnoj razini ili sa stanjem na kraju posljednjeg dana izvještajnog razdoblja (mjeseca);
- kartičnim platnim transakcijama – prikazani na mjesecnoj razini ili godišnje;
- transakcijama prihvata platnih kartica – prikazani na mjesecnoj razini ili godišnje.

Podaci o kartičnim platnim transakcijama prikupljaju se u originalnoj valuti, tj. valuti u kojoj se transakcija provodi (valuta transakcije). Za potrebe publikacije sve transakcije u drugim valutama preračunate su u kune po srednjem tečaju HNB-a na posljednji dan izvještajnog razdoblja. Podaci o novčanoj vrijednosti transakcija iskazani su u kunama bez lipa.

Detaljnija metodološka objašnjenja povezana s pojedinim pojmovima Izvješća dana su u svakom poglavlju zasebno.

Temeljni pojmovi određeni ZPP-om koji se odnose na područje platnih kartica i kartičnih platnih transakcija jesu:

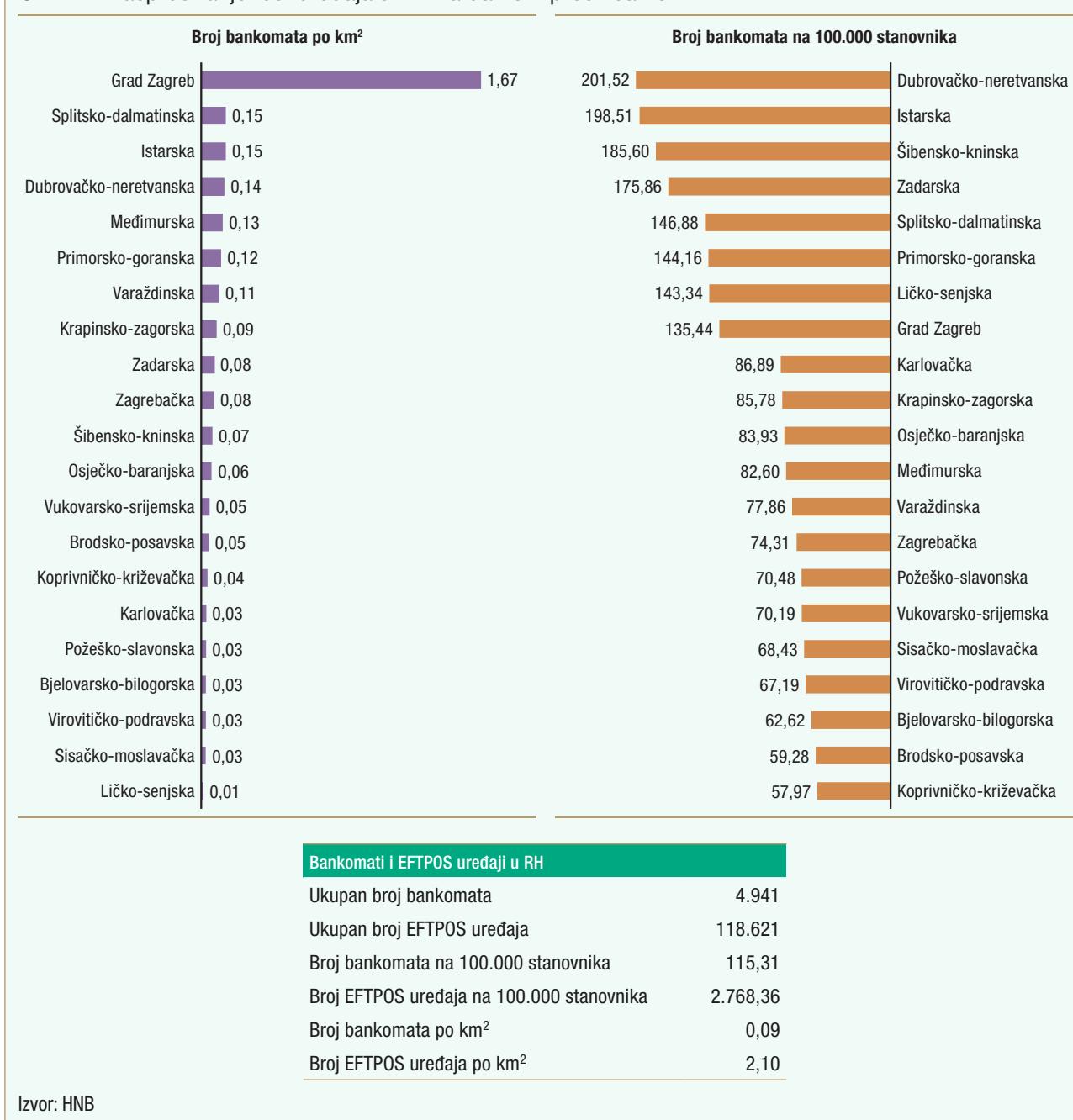
- **platna kartica** je platni instrument koji omogućuje njezinu imatelju izvršenje plaćanja robe i usluga bilo preko prihvatnog uređaja ili na daljinu i/ili koji omogućuje podizanje gotovog novca i/ili korištenje drugih usluga na bankomatu ili drugom samoposlužnom uređaju;
- **nacionalna platna transakcija** jest platna transakcija u čijem izvršavanju sudjeluju platiteljev pružatelj platnih usluga i pružatelj platnih usluga primatelja plaćanja ili samo jedan pružatelj platnih usluga koji posluju u RH;
- **međunarodna platna transakcija** jest platna transakcija u čijem izvršavanju sudjeluju dva pružatelja platnih usluga od kojih jedan pružatelj platnih usluga (primatelja plaćanja ili platitelja) posluje u RH, a drugi pružatelj platnih usluga (platitelja ili primatelja plaćanja) posluje prema propisima treće države ili druge države članice;
- **kartična platna shema** jest skup funkcija, procedura, postupaka, pravila i uređaja koji imatelju platne kartice omogućuju izvršenje platne transakcije i/ili podizanje gotovog novca kod pružatelja platnih usluga.

4 Ne uključuju se podaci dostavljeni od institucija za elektronički novac koje ujedno obavljaju djelatnost telekomunikacijskih usluga.

2. Struktura kartičnog tržišta i platnoprometna infrastruktura

U ovom su poglavlju prikazane kartične platne sheme (Potpoglavlje 2.1.) i platnoprometna infrastruktura prema prihvatnim uređajima kao što su bankomati i EFTPOS uređaji (Potpoglavlje 2.2.).

Okvir 1. Rasprostranjenost uređaja u RH na dan 31. prosinca 2017.

Izvor: HNB

2.1. Kartične platne sheme

Kartična platna shema jest skup funkcija, procedura, postupaka, pravila i uređaja koji imatelju platne kartice omogućuju izvršenje kartične platne transakcije i/ili podizanje gotovog novca kod pružatelja platnih usluga.

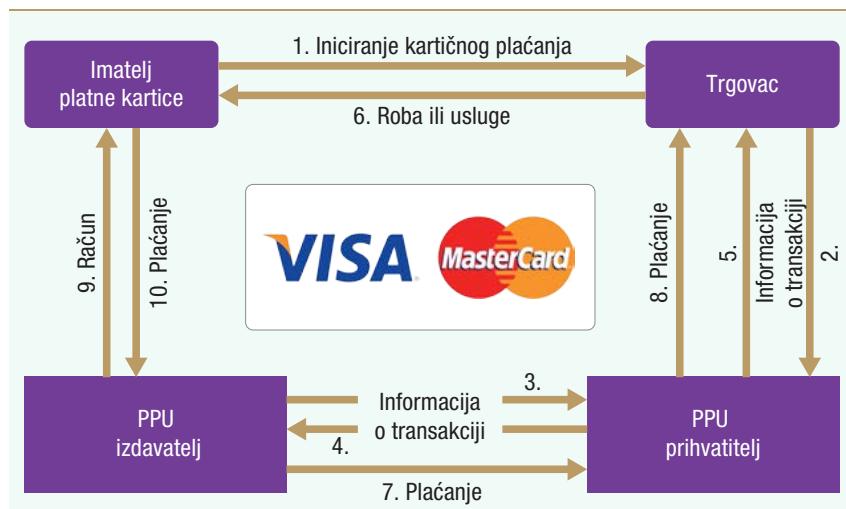
U RH prepoznajemo dva modela kartičnih shema: model s četiri sudionika, tj. četverostranu kartičnu shemu i model s tri strane ili sudionika, tj. trostranu kartičnu shemu.

Četverostrana kartična shema u RH

U četverostranoj kartičnoj shemi u RH sudionici su: imatelj platne kartice platitelj, trgovac primatelj plaćanja, pružatelj platnih usluga izdavatelj platne kartice (u nastavku teksta: izdavatelj) i pružatelj platnih usluga prihvativitelj platne kartice (u nastavku teksta: prihvativitelj).

- **Imatelj platne kartice platitelj:** potrošač i/ili nepotrošač, tj. fizička i/ili pravna osoba koja inicira kartičnu platnu transakciju platnom karticom.
- **Trgovac primatelj plaćanja:** pravna ili fizička osoba koja prihvaca platnu karticu izdanu od izdavatelja, a ugovorni odnos sklapa s prihvativiteljem.
- **Izdavatelj:** pružatelj platnih usluga koji je imatelju platne kartice (platitelju) izdao platnu karticu koja služi za iniciranje kartičnih platnih transakcija.
- **Prihvativitelj:** pružatelj platnih usluga koji primatelju plaćanja (trgovcu) osigurava prihvatanje platne kartice i obradu kartične platne transakcije, a koja rezultira prijenosom novca primatelju plaćanja (trgovcu).

Prikaz 1. Četverostrana kartična shema u RH

Napomena: Na slici je prikazan tijek kartične platne transakcije između imatelja platne kartice, trgovca, prihvativitelja i izdavatelja na fizičkom prodajnom mjestu (EFTPOS uređaju) uz fizičku nazočnost imatelja platne kartice.

Izvor: HNB

Tijek izvršenja kartičnog plaćanja u četverostranoj kartičnoj shemi između imatelja platne kartice, trgovca, prihvatitelja i izdavatelja na fizičkom prodajnom mjestu, tj. EFTPOS uređaju uz fizičku nazočnost imatelja platne kartice:

1. Imatelj platne kartice kod trgovca rabi platnu karticu za iniciranje kartičnog plaćanja za kupnju robe i usluga.
2. Imatelj na EFTPOS uređaju, preko trgovca, inicira kartičnu platnu transakciju prema prihvatitelju, tj. podaci se preko EFTPOS uređaja šalju prihvatitelju.
3. Prihvatitelj prosljeđuje podatke o transakciji izdavatelju na autorizaciju.
4. Izdavatelj provjerava i potvrđuje (autorizira) transakciju i o tome obavještava prihvatitelja.
5. Nakon zaprimanja odobrenja od izdavatelja prihvatitelj o tome obavještava trgovca preko EFTPOS uređaja.
6. Nakon što je transakcija odobrena, trgovac isporučuje robu i uslugu imatelju platne kartice.
7. Izdavatelj prosljeđuje iznos prihvatitelju za obavljenu kupnju robe i usluga platnom karticom.
8. Prihvatitelj stavlja na raspolaganje sredstva trgovcu.
9. Izdavatelj imatelju platne kartice šalje podatke o trošku za transakciju učinjenu platnom karticom.
10. Imatelj platne kartice podmiruje obvezu za transakciju učinjenu platnom karticom.

Trenutačno na teritoriju RH posluju četverostrane kartične sheme MasterCard® i Visa®. U sustavu četverostrane kartične sheme izdaju se i debitne i kreditne platne kartice. U 2017. ukupno je evidentirano 26 izdavatelja sudionika četverostrane kartične sheme.

Trostrana kartična shema u RH

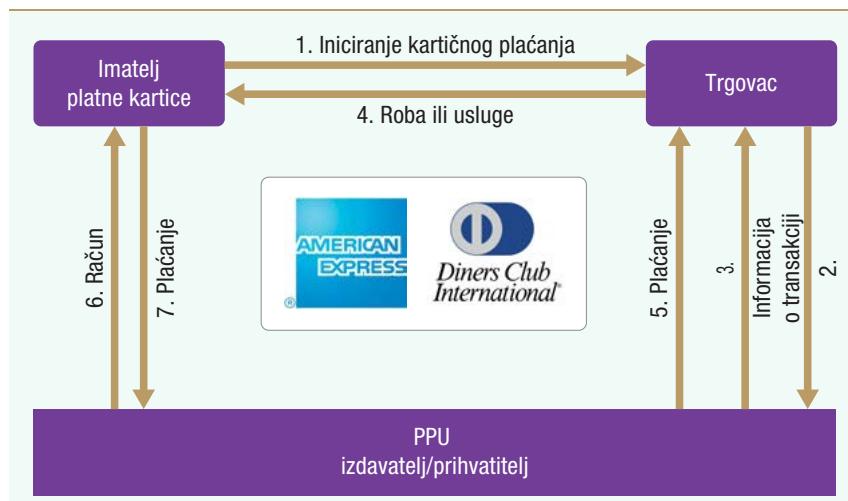
U trostranoj kartičnoj shemi u RH sudionici su: imatelj platne kartice platitelj, trgovac primatelj plaćanja, pružatelj platnih usluga izdavatelj platne kartice (u nastavku teksta: izdavatelj) koji je ujedno i pružatelj platnih usluga prihvatitelj platne kartice (u nastavku teksta: prihvatitelj).

- **Imatelj platne kartice platitelj:** potrošač i/ili nepotrošač, tj. fizička i/ili pravna osoba koja inicira kartičnu transakciju platnom karticom.
- **Trgovac primatelj plaćanja:** pravna ili fizička osoba primatelj plaćanja, koja prihvata platnu karticu izdanu od izdavatelja, a ugovorni odnos sklapa s prihvatiteljem.
- **Izdavatelj/prihvatitelj:** u trostranoj kartičnoj shemi izdavatelj i prihvatitelj jest isti pružatelj platnih usluga.

Kao izdavatelj pružatelj platnih usluga ugovorno je vezan s imateljem platne kartice i imatelju kartice (platitelju) izdao je platnu karticu koja služi za iniciranje kartičnih platnih transakcija.

Kao prihvatitelj pružatelj platnih usluga ugovorno je vezan s primateljem plaćanja (trgovcem) kojem osigurava prihvatanje platne kartice i obradu kartične platne transakcije, a koja rezultira prijenosom novca primatelju plaćanja (trgovcu).

Prikaz 2. Trostrana kartična shema u RH

Napomena: Na slici je prikazan tijek kartične platne transakcije između imatelja platne kartice, trgovca, izdavatelja koji je ujedno i prihvatitelj, na fizičkom prodajnom mjestu (EFTPOS uređaju) uz fizičku nazočnost imatelja platne kartice.

Izvor: HNB

Tijek izvršenja kartičnog plaćanja u trostranoj kartičnoj shemi između imatelja platne kartice, prihvatitelja i izdavatelja na fizičkom prodajnom mjestu, tj. EFTPOS uređaju uz fizičku nazočnost imatelja platne kartice:

1. Imatelj platne kartice kod trgovca rabi platnu karticu za iniciranje kartičnog plaćanja za kupnju robe i usluga.
2. Imatelj na EFTPOS uređaju, preko trgovca, inicira kartičnu platnu transakciju prema prihvatitelju, tj. podaci se preko EFTPOS uređaja šalju prihvatitelju.
3. Izdavatelj/prihvatitelj provjerava i odobrava (autorizira) transakciju i o tome obavještava trgovca preko EFTPOS uređaja.
4. Nakon što je transakcija odobrena, trgovac isporučuje robu i uslugu imatelju platne kartice.
5. Izdavatelj/prihvatitelj stavlja na raspolaganje sredstva trgovcu.
6. Izdavatelj/prihvatitelj imatelju platne kartice šalje podatke o trošku za transakciju učinjenu platnom karticom.
7. Imatelj platne kartice podmiruje obvezu za transakciju učinjenu platnom karticom.

Trostrane kartične sheme obično su sheme kreditnih kartica te se u sklopu njih ne izdaju debitne kartice. U 2017. ukupno su evidentirana dva pružatelja platnih usluga sudionika trostrane kartične sheme. Na teritoriju RH trostrane kartične sheme su Diners Club International® i American Express®.

2.2. Platnoprometna infrastruktura

Podaci o platnoprometnoj infrastrukturi prikupljaju se od pružatelja platnih usluga i od pravnih osoba koji su vlasnici prihvatnih uređaja (EFTPOS uređaja i bankomata) preko kojih pružatelji platnih usluga prihvativelji pružaju platnu uslugu prihvata platnih kartica.

Na tržištu RH na dan 31. prosinca 2017. ukupno je bilo 124.467 uređaja na kojima se obavlja prihvat platnih kartica, od kojih je 4.941 bankomat i 118.621 EFTPOS uređaj i 905 EFTPOS uređaja za uplatu i isplatu na kojima je imateljima platne kartice omogućeno iniciranje samo platnih transakcija podizanja i/ili polaganja gotovog novca platnom karticom, a ne i plaćanje robe i usluga (Tablica 1.).

Tablica 1. Ukupan broj uređaja na kojima se obavlja prihvat platnih kartica na teritoriju RH

Prihvatni uređaji	Ukupno na dan 31. 12. 2014.	Ukupno na dan 31. 12. 2015.	Ukupno na dan 31. 12. 2016.	Ukupno na dan 31. 12. 2017.
Bankomati	4.222	4.418	4.543	4.941
EFTPOS uređaji	99.515	103.434	106.081	118.621
EFTPOS uređaji za isplatu i uplatu	1.519	1.633	936	905

Izvor: HNB

Bankomat

Bankomat je elektromehanički uređaj koji omogućuje imateljima platnih kartica podizanje i/ili polaganje gotovog novca, korištenje usluge davanja informacija i druge usluge.

Na dan 31. prosinca 2017. na teritoriju RH ukupno je evidentiran 4.941 bankomat od kojih je najveći broj bankomata evidentiran u Gradu Zagrebu, i to njih 1.070, a najmanji broj bankomata u Požeško-slavonskoj županiji, njih 55 (Tablica 2.). Ukupan broj bankomata na teritoriju RH povećao se za 8,8% u odnosu na 31. prosinca 2016. godine (Tablica 1.).

Bankomati se mogu razvrstati prema funkcijama i obilježjima.

Tablica 2. Broj bankomata prema županijama na teritoriju RH
na dan 31. prosinca 2017.

Županija	Ukupan broj bankomata
Zagrebačka	236
Krapinsko-zagorska	114
Sisačko-moslavačka	118
Karlovačka	112
Varaždinska	137
Koprivničko-križevačka	67
Bjelovarsko-bilogorska	75
Primorsko-goranska	427
Ličko-senjska	73
Virovitičko-podravska	57
Požeško-slavonska	55
Brodsko-posavska	94
Zadarska	299
Osječko-baranjska	256
Šibensko-kninska	203
Vukovarsko-srijemska	126
Splitsko-dalmatinska	668
Istarska	413
Dubrovачko-neretvanska	247
Međimurska	94
Grad Zagreb	1.070
Ukupno	4.941

Izvor: HNB

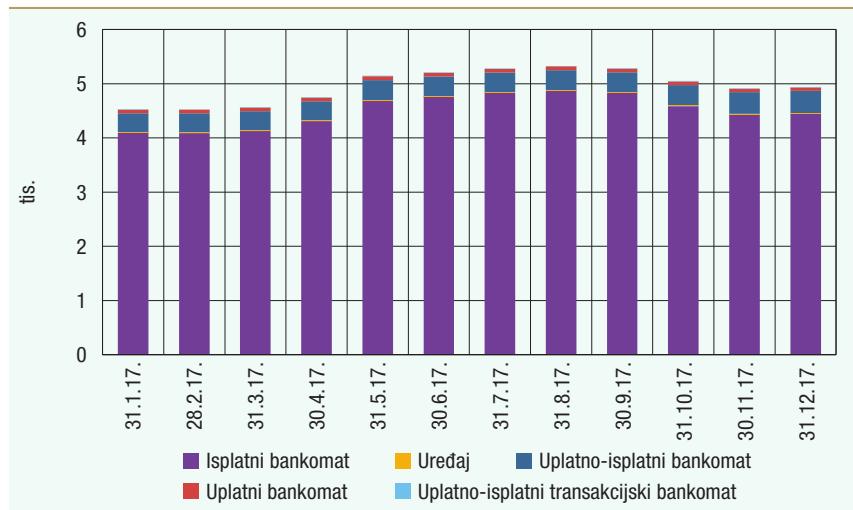
Funkcije bankomata podijeljene su prema uslugama platnog prometa, odnosno prema funkciji uplate gotovog novca i funkciji isplate gotovog novca.

U sklopu pregleda bankomata prema funkcijama prikazan je i podatak o bankomatima koji korisnicima omogućuje različite usluge, kao što su pregled prometa po računima za plaćanje, kupnja bonova, korištenje usluge elektroničkog bankarstva i slično, a na kojima nije moguće izvršiti platne usluge polaganja gotovog novca, podizanja gotovog novca i izvršavanje kreditnih transfera. Takav bankomat za potrebe publikacije nazvan je uređajem.

S obzirom na navedeno, razlikujemo četiri vrste bankomata prema funkcijama na teritoriju RH (Slika 1.).

Na dan 31. prosinca 2017. na teritoriju RH evidentirano je 4.446 isplatnih bankomata, 409 uplatno-isplatnih bankomata, 10 uređaja, 67 uplatnih bankomata i 9 uplatno-isplatnih transakcijskih bankomata (Slika 1.).

Slika 1. Broj bankomata na teritoriju RH prema funkcijama

Napomena: Podaci se odnose na stanje na posljedni dan svakog izvještajnog mjeseca u 2017.
Izvor: HNB

Od ukupnog broja bankomata, na dan 31. prosinca 2017. njih 1.440 u sustavu je video nadzora i 908 u osiguranom prostoru. Bankomati u osiguranom prostoru jesu bankomati koji su smješteni u poseban, zatvoren prostor za tu namjenu, a fizički je pristup osiguran primjenom odgovarajućih mjera fizičke i/ili tehničke zaštite. Pritom jedan bankomat može biti svrstan u oba navedena obilježja.

EFTPOS uređaj

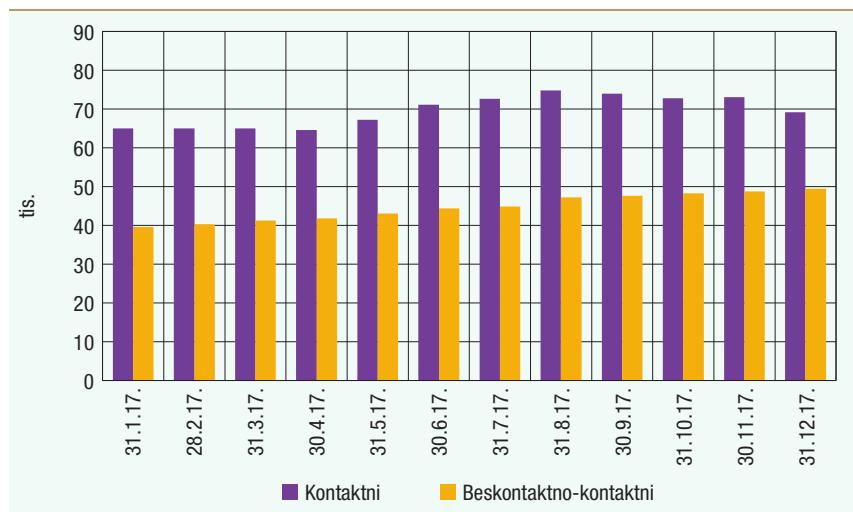
EFTPOS uređaj (engl. *Electronic funds transfer at point of sale*) elektronički je uređaj koji omogućuje imateljima platnih kartica iniciranje kartičnih platnih transakcija na prodajnom mjestu.

Na dan 31. prosinca 2017. ukupno je evidentiran 118.621 EFTPOS uređaj, što čini povećanje od 11,8% u odnosu na 31. prosinca 2016. godine (Tablica 1.).

EFTPOS uređaji mogu se podijeliti na kontaktne i beskontaktno-kontaktne. Kontaktni EFTPOS uređaji podržavaju prihvat platnih kartica koje sadržavaju zapise temeljene samo na čipu i/ili magnetnoj traci. Beskontaktno-kontaktni EFTPOS uređaji podržavaju prihvat platnih kartica koje, osim zapisa temeljenog na magnetnoj traci i/ili čipu, sadržavaju i zapise temeljene na beskontaktnoj tehnologiji (blizinsko čitanje kartice, NFC i slično).

Unutar kategorije EFTPOS uređaja, kao i u 2016. godini, i tijekom 2017. nastavlja se trend povećavanja broja beskontaktno-kontaktnih EFTPOS uređaja, s 39.458 koliko ih je evidentirano na dan 31. prosinca 2016. na 49.476, koliko ih je evidentirano na dan 31. prosinca 2017., što čini 41,7% svih EFTPOS uređaja na dan 31. prosinca 2017. U 2017. godini

Slika 2. Broj EFTPOS uređaja na teritoriju RH

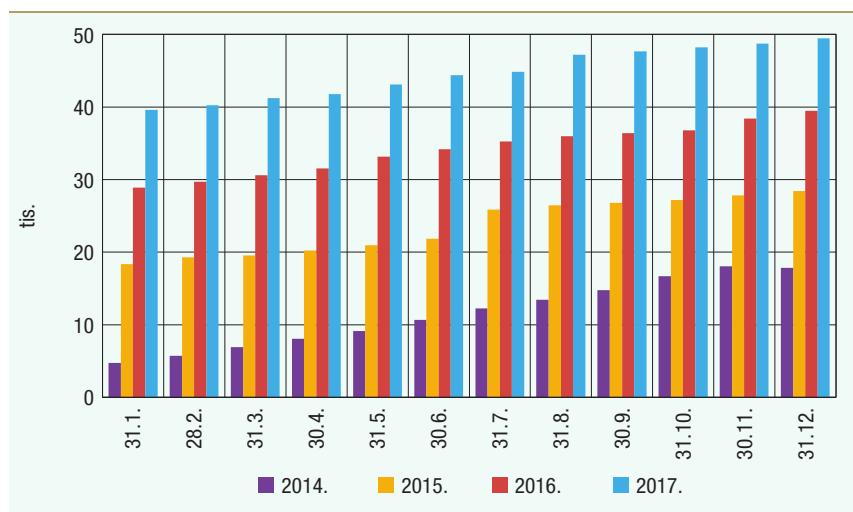

Napomena: Podaci se odnose na stanje na posljednji dan svakog izvještajnog mjeseca u 2017.
Izvor: HNB

prvi put je vidljiva primjena beskontaktnih EFTPOS uređaja te ih je na dan 31. prosinca 2017. ukupno evidentirano 8, a kontaktnih EFTPOS uređaja evidentirano je 69.137 (Slika 2.).

Trend porasta broja beskontaktno-kontaktnih uređaja zabilježen je od siječnja 2014. godine. Na dan 31. prosinca 2015. evidentirano je 28.407 beskontaktno-kontaktnih EFTPOS uređaja, što je povećanje od 59% u odnosu na 31. prosinca 2014. Nadalje, na dan 31. prosinca 2016. evidentirano je 39.458 beskontaktno-kontaktnih EFTPOS uređaja, što je povećanje od 39% u odnosu na 31. prosinca 2015. Na dan 31. prosinca 2017. evidentirano je 49.476 beskontaktno-kontaktnih EFTPOS uređaja, što je povećanje od 25,4% u odnosu na 31. prosinca 2016. (Slika 3.)

Slika 3. Broj beskontaktno-kontaktnih EFTPOS uređaja na teritoriju RH

Napomena: Podaci se odnose na stanje na posljednji dan svakog izvještajnog mjeseca.
Izvor: HNB

EFTPOS uređaj za isplatu i uplatu

EFTPOS uređaj za isplatu i uplatu jest uređaj koji imateljima platnih kartica omogućuje iniciranje samo platnih transakcija podizanja i/ili polaganja gotovog novca platnom karticom. Taj je uređaj najčešće smješten u prostorijama treće osobe koja na osnovi ugovora radi u ime i za račun pružatelja platnih usluga (npr. Financijska agencija, Hrvatska pošta i sl.).

Na dan 31. prosinca 2017. ukupno je evidentirano 905 EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu, dok ih je na dan 31. prosinca 2016. ukupno evidentirano 936 (Tablica 1.). Smanjenje broja EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu tehnološko je unapređivanje dijela uređaja na kojima je osim uplata i isplata omogućena kupnja robe i usluga te su ti uređaji svrstani u EFTPOS uređaje.

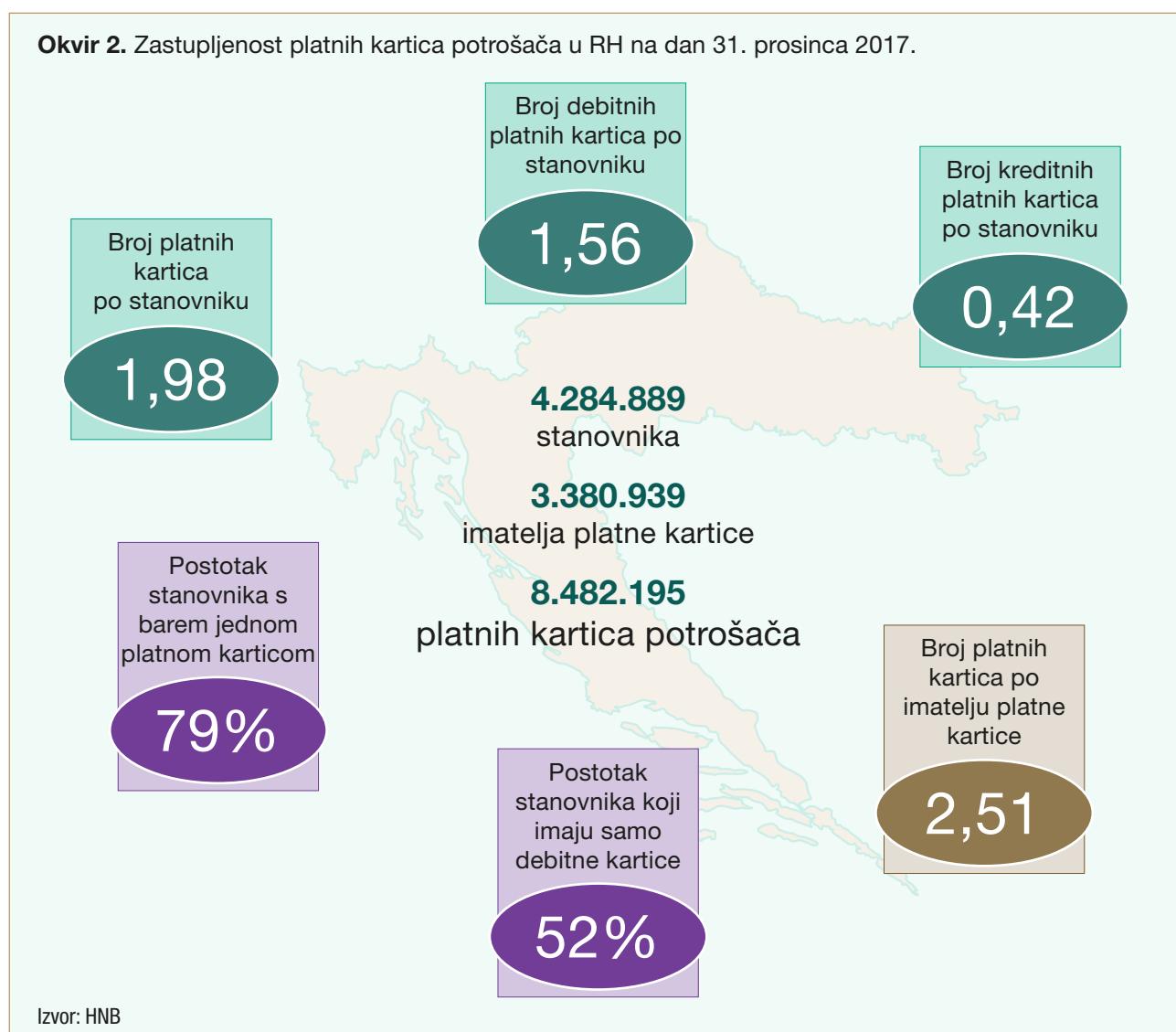
3. Tržište platnih kartica u RH

U ovom poglavlju prikazani su statistički podaci o platnim karticama izdanima od pružatelja platnih usluga izdavatelja u RH.

Pružatelji platnih usluga izdavatelji (u nastavku teksta: izdavatelji) u RH jesu:

1. kreditne institucije (banke) koje su od HNB-a dobile odobrenje za rad u sklopu kojeg je i odobrenje za pružanje platne usluge izdavanja platnih kartica i
2. institucije za elektronički novac⁵ koje su od HNB-a dobile odobrenje za pružanje platne usluge izdavanja platnih kartica.

Okvir 2. Zastupljenost platnih kartica potrošača u RH na dan 31. prosinca 2017.

⁵ Ne uključuju se podaci dostavljeni od institucija za elektronički novac koje ujedno obavljaju djelatnost telekomunikacijskih usluga.

Izdavatelj jednom imatelju platne kartice može izdati više platnih kartica. Također, jedan imatelj platne kartice može imati platne kartice izdane od više izdavatelja.

Poglavlje je podijeljeno u tri dijela:

- prvi dio sadržava pregled broja platnih kartica na tržištu RH (Potpoglavlje 3.1.);
- drugi dio sadržava pregled stupnja tehnološkog razvoja platnih kartica (Potpoglavlje 3.1.1.);
- treći dio sadržava pregled broja platnih kartica prema imatelju (Potpoglavlje 3.2.).

3.1. Platne kartice

Platna kartica je platni instrument koji omogućuje njezinu imatelju izvršenje plaćanja robe i usluga preko prihvatnog uređaja ili na daljinu i/ili koji omogućuje podizanje i polaganje gotovog novca i/ili korištenje drugih usluga na bankomatu ili drugim prihvatnim uređajima.

Osnovna je podjela platnih kartica prema dospijeću i podmirenju troškova, tj. prema trenutku kada imatelj podmiruje iznos učinjenih troškova po platnoj kartici. U skladu s tim platne kartice dijele se na debitne (plaćanje odmah, engl. *pay now*), kreditne (plaćanje kasnije, engl. *pay later*) i prepaid kartice⁶ (plaćanje unaprijed, engl. *pay in advance*).

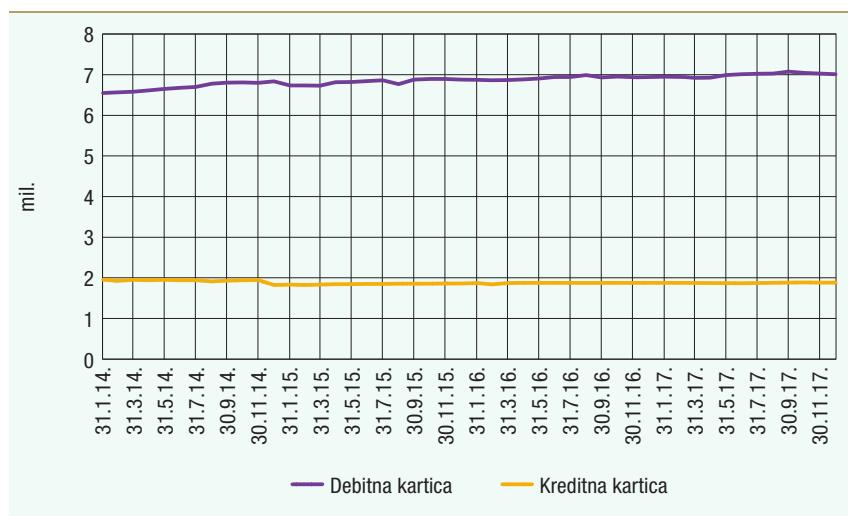
- **Debitne platne kartice** (u nastavku teksta: debitne kartice) omogućuju imatelju plaćanje robe i usluga te podizanje gotovog novca preko bankomata, drugih uređaja i na šalterima kreditnih institucija. Pri korištenju debitne kartice račun za plaćanje imatelja kartice tereti se za učinjeni trošak odmah nakon izvršenja kartične platne transakcije uz uvjet da na računu postoji pokriće. Pokriće na računu uključuje i iznos neiskorištenoga dopuštenog prekoračenja.
- **Kreditne platne kartice** (u nastavku teksta: kreditne kartice) omogućuju imatelju plaćanje robe i usluga te podizanje gotovog novca preko bankomata i drugih uređaja.
Upotreba kreditne kartice ne uvjetuje imatelju osigurano pokriće na računu za plaćanje za izvršenje platne transakcije u trenutku njezina zadavanja. Za izvršenje platne transakcije korisniku kreditne kartice odobren je kredit (limit). Troškovi nastali korištenjem kreditne kartice tijekom određenog razdoblja naplaćuju se u rokovima definiranim

6 Statistički podaci o prepaid platnim karticama nisu uključeni u pregled ove publikacije.

ugovorom o izdavanju kreditne kartice, tj. nakon određenog vremena. Kreditne kartice obuhvaćaju kreditne, charge, revolving, kartice s odgođenom naplatom i članske kartice.

Na dan 31. prosinca 2017. u RH ukupno je evidentirano 8.894.172 platne kartice potrošača i poslovnih subjekata (nepotrošača), a od toga je 7.012.090 debitnih kartica (79%) i 1.882.082 kreditne kartice (21%). Na dan 31. prosinca 2017. ukupan broj platnih kartica porastao je za 0,8% u odnosu na 31. prosinca 2016. godine. U istom razdoblju broj debitnih platnih kartica porastao je za 1%, a kreditnih za 0,2% (Slika 4.).

Slika 4. Broj platnih kartica

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj korištenih, nekorištenih i blokiranih platnih kartica na posljednji dan svakog izvještajnog mjeseca.

Izvor: HNB

Platne kartice izdaju se potrošačima i/ili pravnim osobama (nepotrošačima). Potrošaču može biti izdana osnovna i dodatna platna kartica. Korisniku platne kartice poslovnom subjektu (nepotrošaču) može biti izdana samo osnovna platna kartica.

Na dan 31. prosinca 2017. u RH evidentirano je ukupno 8.482.195 platnih kartica izdanih potrošačima, od kojih je 85,8% osnovnih platnih kartica (Tablica 3.).

Tablica 3. Broj platnih kartica izdanih u RH prema korisniku

na dan 31. prosinca 2017.

Vrsta platne kartice	Potrošač		Nepotrošač	
	Osnovna	Dodatna	Osnovna	Ukupno
Debitna platna kartica	5.576.950	1.096.974	338.166	7.012.090
Kreditna platna kartica	1.640.863	167.408	73.811	1.882.082
Ukupno	7.217.813	1.264.382	411.977	8.894.172

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj platnih kartica na dan 31. prosinca 2017.

Izvor: HNB

Kako je i uvodno pojašnjeno, platne kartice dijele se na debitne i kreditne. Kreditne platne kartice mogu se podijeliti i prema vrsti ugovora između izdavatelja i imatelja platne kartice te prema dogovorenom načinu otplate troškova. U skladu s navedenim kartice dijelimo na debitne kartice, charge kartice, revolving kartice, kartice s odgođenom naplatom, kreditne kartice te određene kombinacije navedenih mogućnosti.

Od ukupnog broja kartica u RH na dan 31. prosinca 2017. najzastupljenije su debitne kartice s udjelom od 79%, slijede charge kartice s udjelom od 8%, kartice s funkcijom odgođene naplate s udjelom od 6% i revolving kartice s udjelom od 5%. Razrada platnih kartica prema vrstama prikazana je u Tablici 4.

Tablica 4. Broj platnih kartica izdanih u RH prema vrsti kartice na dan 31. prosinca 2017.

Vrsta platne kartice	Broj platnih kartica	Udio
Debitna kartica	7.012.090	79%
Charge kartica	677.806	8%
Kartica s odgođenom naplatom	493.139	6%
Revolving kartica	400.902	5%
Kreditna kartica	190.142	2%
Ostalo/članska	120.093	1%
Ukupno	8.894.172	100%

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj platnih kartica na dan 31. prosinca 2017.
Izvor: HNB

Platna kartica može se nalaziti u/na sljedećim nositeljima:

- plastičnoj kartici i
- drugom fizičkom nositelju kao što su mobilni telefon, naljepnica (platna kartica pohranjena je ili pričvršćena (engl. *sticker*) u/na drugom fizičkom nositelju) i slično.

Od ukupnog broja svih platnih kartica na dan 31. prosinca 2017. evidentirana je 73.181 kartica pričvršćena na naljepnici, od čega je 70.509 debitnih i 2.672 kreditne platne kartice.

Platne kartice prema shemi

Kako je već objašnjeno u Potpoglavlju 2.1., u RH u sustavu četverostrane kartične sheme izdaju se debitne i kreditne kartice, a u sustavu trostrane kartične sheme samo kreditne kartice. Tako je u sustavu četverostrane kartične sheme ukupno izdano 7.946.726 ili 89% svih platnih kartica, od kojih je 7.012.090 debitnih platnih kartica i 934.636 kreditnih platnih kartica.

U RH na dan 31. prosinca 2017. od ukupnog broja kreditnih kartica njih 947.446 ili 50,3% izdano je u sustavu trostrane kartične sheme, dok je njih 934.636 ili 49,7% izdano u sustavu četverostrane kartične sheme.

Statusi platnih kartica

Izdana platna kartica može imati različite statuse: korištena, nekorištena i blokirana. Zbroj korištenih, nekorištenih i blokiranih platnih kartica čini ukupan broj platnih kartica izdanih u RH prikazanih na posljednji dan svakog izvještajnog mjeseca.

Pojam korišteno podrazumijeva da je s platnom karticom unatrag jedne godine izvršena barem jedna kartična platna transakcija, a pojma nekorišteno podrazumijeva da s platnom karticom unatrag jedne godine nije izvršena nijedna kartična platna transakcija. Pod pojmom unatrag jedne godine podrazumijeva se godina dana od posljednjeg dana izvještajnog razdoblja (mjeseca), a ne kalendarska godina.

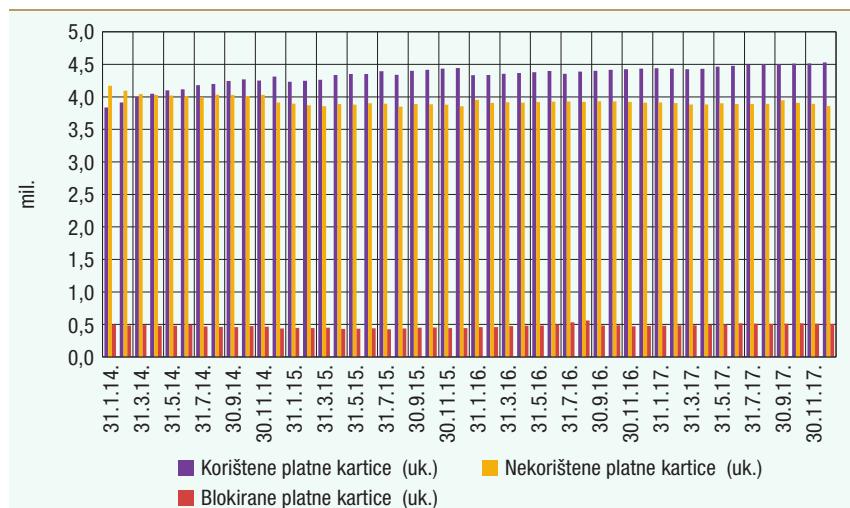
Blokirana platna kartica jest platna kartica u optjecaju kojoj je privremeno onemogućeno korištenje i izvršavanje kartičnih platnih transakcija.

U 2017. prosječan mjesečni broj:

- korištenih platnih kartica iznosi 4,48 milijuna
- nekorištenih platnih kartica iznosi 3,90 milijuna
- blokiranih platnih kartica iznosi 0,50 milijuna.

Iz zaprimljenih je podataka o platnim karticama vidljivo kako se u ukupnom broju platnih kartica u 2017. prosječno mjesečno ne koristi njih čak 43,9%. Koristi se 50,4%, a 5,7% blokirano je.

Slika 5. Broj korištenih, nekorištenih i blokiranih platnih kartica

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj korištenih, nekorištenih i blokiranih platnih kartica na posljednji dan svakog izvještajnog mjeseca.

Izvor: HNB

Prikaz broja korištenih, nekorištenih i blokiranih platnih kartica na kraju svakog mjeseca u 2014., 2015., 2016. i 2017. godini dan je na Slici 5.

Novoizdane i deaktivirane platne kartice

Pod pojmom novoizdana platna kartica podrazumijeva se platna kartica koja je prvi put izdana imatelju tijekom izvještajnog mjeseca. Platna kartica koja se uručuje imatelju povodom redovitoga ponovnog izdavanja kartice, primjerice zbog isteka razdoblja valjanosti kartice, oštećenja kartice i slično, ne ubraja se u ovaj status.

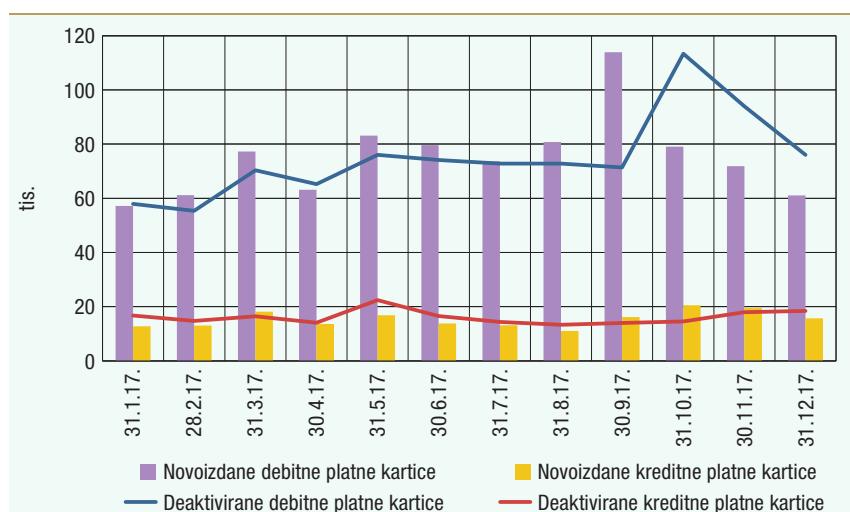
Podatak o platnim karticama sa statusom novoizdana odnosi se na novoizdane kartice tijekom cijelog izvještajnog mjeseca, a ne na njihovo stanje na posljednji dan izvještajnog mjeseca.

U 2017. ukupno je novoizdano 1.087.069 platnih kartica, od kojih su 902.064 ili 83% debitnih kartica i 185.005 ili 17% kreditnih kartica (Slika 6.). Broj novoizdanih debitnih kartica u 2017. prosječno mjesечно iznosio je 75.172 kartice, a broj novoizdanih kreditnih kartica prosječno mjesечно iznosio je 15.417 kartica.

Pod pojmom deaktivirana platna kartica podrazumijeva se platna kartica kojoj je trajno onemogućeno korištenje i izvršavanje kartičnih platnih transakcija. Podatak o platnim karticama sa statusom deaktivirana odnosi se na deaktivirane kartice tijekom cijelog izvještajnog mjeseca.

U 2017. ukupno je deaktivirano 1.094.128 platnih kartica, od kojih su 899.623 ili 82% debitne kartice i 194.505 ili 18% kreditnih kartica (Slika 6.).

Slika 6. Broj novoizdanih i deaktiviranih platnih kartica prema vrsti kartice

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj novoizdanih i deaktiviranih platnih kartica tijekom svakog izvještajnog mjeseca u 2017.

Izvor: HNB

Platna kartica može biti deaktivirana na inicijativu samoga korisnika ili je može deaktivirati izdavatelj.

Od ukupnog broja deaktiviranih platnih kartica njih 719.102 ili 66% deaktivirano je na inicijativu korisnika, dok je njih 375.026 ili 34% deaktivirao izdavatelj.

3.1.1. Stupanj tehnološkog razvoja platnih kartica u RH

Uz primjenu različitih tehnologija izdavatelji platnih kartica korisnicima izdaju EMV čip kartice, čip kartice, magnetne i beskontaktne kartice te njihove kombinacije.

Na tržištu RH trenutačno prevladavaju platne kartice koje posjeduju i EMV čip i magnetnu traku (u nastavku teksta: EMV platne kartice), dok je broj kartica koje posjeduju samo magnetnu traku u stalnom opadanju.

Standard EMV nastao je 1993. godine kao rezultat zajedničkog rada svjetskih platnih institucija: Europaya, MasterCarda i Vise, po čemu je standard i dobio ime (početna slova udruženih institucija). Standard obuhvaća procesiranje kreditnih i debitnih kartica temeljenih na mikročipu (pametne kartice), odnosno definira skup pravila s ciljem uspostave sigurne i nesmetane komunikacije pametnih kartica i prihvatnih uređaja. Kartice temeljene na EMV standardu znatno su unapređenje u odnosu na kartice temeljene na magnetnoj traci, ponajprije zbog više razine sigurnosti i sprječavanja kartičnih prijevara.

Ukupan broj EMV platnih kartica:

- na dan 31. prosinca 2014. iznosio je 8.039.663, što čini 93% ukupnog broja svih platnih kartica;
- na dan 31. prosinca 2015. iznosio je 8.145.400, što čini 93% ukupnog broja svih platnih kartica;
- na dan 31. prosinca 2016. iznosio je 8.259.687, što čini 94% ukupnog broja svih platnih kartica;
- na dan 31. prosinca 2017. iznosio je 8.321.251, što čini 94% ukupnog broja svih platnih kartica.

Beskontaktne i kontaktne platne kartice

Ovisno o primjenjenoj tehnologiji iniciranja platnih transakcija, sve platne kartice mogu se podijeliti u dvije osnovne vrste: kontaktne i beskontaktne.

- **Kontaktna platna kartica** jest platna kartica koja omogućuje obavljanje kontaktnih kartičnih platnih transakcija i sadržava zapise temeljene na čipu i/ili magnetnoj traci. Kontaktne kartične platne transakcije iniciraju se provlačenjem ili umetanjem platne kartice kroz/u uređaj (npr. EFTPOS uređaj).
- **Beskontaktna platna kartica** jest platna kartica koja omogućuje obavljanje kontaktnih i beskontaktnih kartičnih platnih transakcija i sadržava zapise temeljene na čipu i/ili magnetnoj traci i zapise temeljene na beskontaktnoj tehnologiji. Beskontaktne kartične platne transakcije iniciraju se približavanjem platne kartice do prihvavnog uređaja (npr. EFTPOS uređaja) koji posjeduje čitače za beskontaktna plaćanja. Beskontaktne platne kartice u pravilu zadržavaju sve funkcionalnosti kontaktnih platnih kartica, uz dodatnu mogućnost iniciranja beskontaktnih kartičnih platnih transakcija.

Od ukupnog broja platnih kartica na dan 31. prosinca 2017. kontaktnih je 6.776.918 ili 76,2%, a beskontaktnih 2.117.254, tj. 23,8% (Tablica 5.). Udio beskontaktnih platnih kartica u ukupnim platnim karticama porastao je s 22,5% koliko ih je evidentirano na dan 31. prosinca

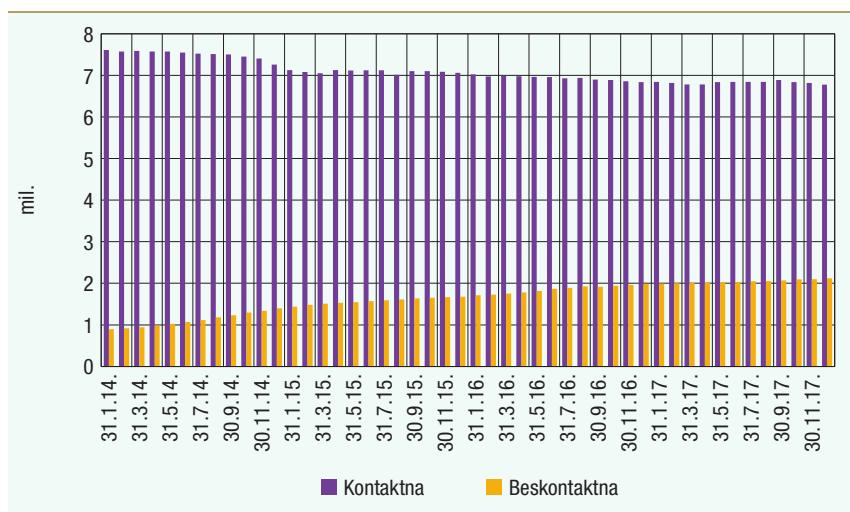
Tablica 5. Broj kontaktnih i beskontaktnih platnih kartica izdanih u RH na dan 31. prosinca 2017.

Vrsta platne kartice	Kontaktna	Beskontaktna	Ukupno
Debitna platna kartica	5.043.224	1.968.866	7.012.090
Kreditna platna kartica	1.733.694	148.388	1.882.082
Ukupno	6.776.918	2.117.254	8.894.172

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj platnih kartica na dan 31. prosinca 2017.

Izvor: HNB

Slika 7. Broj kontaktnih i beskontaktnih platnih kartica

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj kontaktnih i beskontaktnih platnih kartica na posljednji dan svakog izvještajnog mjeseca.

Uključene su korištene, nekorištene i blokirane platne kartice.

Izvor: HNB

2016. na 23,8% koliko ih je evidentirano na dan 31. prosinca 2017. Od ukupnog broja beskontaktnih platnih kartica njih 1.968.866 ili 93% čine debitne platne kartice.

Tijekom 2017. nastavlja se smanjenje broja kontaktnih platnih kartica sa 6.837.748 koliko ih je evidentirano na dan 31. prosinca 2016. na 6.776.918 koliko ih je evidentirano na dan 31. prosinca 2017., što čini pad od 0,9%. U istom razdoblju broj beskontaktnih platnih kartica porastao je za 6,7%, i to s 1.985.072 koliko ih je evidentirano na dan 31. prosinca 2016. na 2.117.254 koliko ih je evidentirano na dan 31. prosinca 2017. (Slika 7.) Možemo pretpostaviti da će daljnji rast udjela beskontaktnih kartica ovisiti i o dinamici uobičajene zamjene starih kartica novima od strane izdavatelja.

3.2. Imatelji platne kartice

U ovom poglavlju dan je pregled broja platnih kartica prema imatelju. Kako je već uvodno pojašnjeno, jednom imatelju platne kartice može biti izdano više platnih kartica kod istog izdavatelja. Također, jedan imatelj platne kartice može imati platne kartice izdane od više izdavatelja. U ovom pregledu obuhvaćene su platne kartice izdane od izdavatelja u RH.

Imatelj platne kartice može biti potrošač i poslovni subjekt (nepotrošač).

Potrošač

Na dan 31. prosinca 2017. evidentirano je ukupno 3.380.939 imatelja platnih kartica potrošača, odnosno od ukupno 4.284.889⁷ stanovnika RH njih 79% imalo je barem jednu platnu karticu.

Tablica 6. Broj imatelja platnih kartica u RH (potrošača)

Broj PPU izdavatelja	Broj imatelja	Ukupno debitne kartice	Ukupno kreditne kartice	Ukupno platne kartice
Jedan	2.186.761	3.422.007	421.150	3.843.157
Dva	878.705	2.160.422	783.600	2.944.022
Tri	249.938	812.164	419.855	1.232.019
Četiri	54.353	224.065	139.036	363.101
Pet i više	11.182	58.959	40.937	99.896
Ukupno	3.380.939	6.677.617	1.804.578	8.482.195

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj na dan 31. prosinca 2017.

Izvor: HNB

⁷ Državni zavod za statistiku, "Popis stanovništva, kućanstava i stanova u Republici Hrvatskoj 2011. godine"

Od ukupnog broja imatelja platnih kartica potrošača 65% njih ima platne kartice izdane samo od jednog izdavatelja, 26% njih ima platne kartice izdane od dva izdavatelja, a 9% potrošača ima platne kartice izdane od tri ili više izdavatelja (Tablica 6.).

Na dan 31. prosinca 2017. ukupan broj imatelja platnih kartica potrošača koji imaju debitnu karticu iznosio je 3.365.680, odnosno 79% stanovništva RH ima barem jednu debitnu karticu. Nadalje, broj imatelja koji imaju samo debitnu karticu na dan 31. prosinca 2017. iznosio je 2.233.941, odnosno 52% stanovništva RH ima samo debitnu karticu, tj. ne posjeduje kreditnu karticu. Ukupan broj imatelja platnih kartica potrošača koji imaju kreditnu platnu karticu jest 1.146.998 ili 27% stanovništva RH.

Poslovni subjekti (nepotrošači)

Na dan 31. prosinca 2017. evidentirano je ukupno 209.574 imatelja platnih kartica poslovnih subjekata (nepotrošača).

Tablica 7. Broj imatelja platnih kartica u RH poslovnih subjekata (nepotrošača)

Broj PPU izdavatelja	Broj imatelja	Ukupno debitne kartice	Ukupno kreditne kartice	Ukupno platne kartice
Jedan	178.256	253.337	23.609	276.946
Dva	24.638	58.214	29.088	87.302
Tri	5.154	18.964	13.554	32.518
Četiri	1.182	6.180	5.131	11.311
Pet i više	344	2.496	1.404	3.900
Ukupno	209.574	339.191	72.786	411.977

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj na dan 31. prosinca 2017.
Izvor: HNB

U Tablici 7. dan je prikaz broja imatelja platnih kartica poslovnih subjekata (nepotrošača) prema broju izdavatelja. Vidljivo je da najveći broj imatelja platnih kartica poslovnih subjekata (nepotrošača), njih 85%, ima platne kartice izdane od jednog izdavatelja (Tablica 7.).

Od ukupnog broja imatelja platnih kartica nepotrošača njih 58% ima samo jednu platnu karticu, a njih 25% dvije platne kartice. Nadalje, od ukupnog broja imatelja platnih kartica nepotrošača njih 85,42% ima samo debitne platne kartice, 11,81% debitne i ostale platne kartice i 2,77% samo ostale platne kartice.

4. Kartične platne transakcije

U ovom poglavlju prikazani su statistički podaci o ukupnom broju i vrijednosti nacionalnih i međunarodnih platnih transakcija učinjenih platnim karticama izdanima od pružatelja platnih usluga izdavatelja u RH.

Pružatelji platnih usluga izdavatelji (u nastavku teksta: izdavatelji) u RH jesu:

1. kreditne institucije (banke) koje su od HNB-a dobile odobrenje za rad u sklopu kojeg je i odobrenje za pružanje platne usluge izdavanja platnih kartica i
2. institucije za elektronički novac⁸ koje su od HNB-a dobile odobrenje za pružanje platne usluge izdavanja platnih kartica.

Kartična platna transakcija usluga je koja se temelji na prihvatnoj kartičnoj infrastrukturi i pravilima poslovanja kartične platne sheme za izvršavanje platne transakcije debitnom ili kreditnom karticom.

Kartične platne transakcije mogu biti:

- **nacionalna kartična platna transakcija** – kartična platna transakcija u čijem izvršavanju sudjeluju platiteljev pružatelj platnih usluga (izdavatelj) i pružatelj platnih usluga primatelja plaćanja (prihvatitelj) ili samo jedan pružatelj platnih usluga (izdavatelj koji je ujedno i prihvatitelj) koji posluju u RH.

Uključuju se ukupan broj i vrijednost kartičnih platnih transakcija izvršenih u RH od strane potrošača i poslovnih subjekata (nepotrošača) s platnim karticama izdavatelja.

- **međunarodna kartična platna transakcija** – kartična platna transakcija u čijem izvršavanju sudjeluju dva pružatelja platnih usluga od kojih jedan pružatelj platnih usluga (izdavatelj) posluje u RH, a drugi pružatelj platnih usluga (prihvatitelj) posluje prema propisima treće države ili druge države članice.

Uključuju se ukupan broj i vrijednost platnih transakcija izvršenih izvan RH (u drugim državama članicama ili trećim državama) od strane potrošača i poslovnih subjekata (nepotrošača) s platnim karticama izdavatelja.

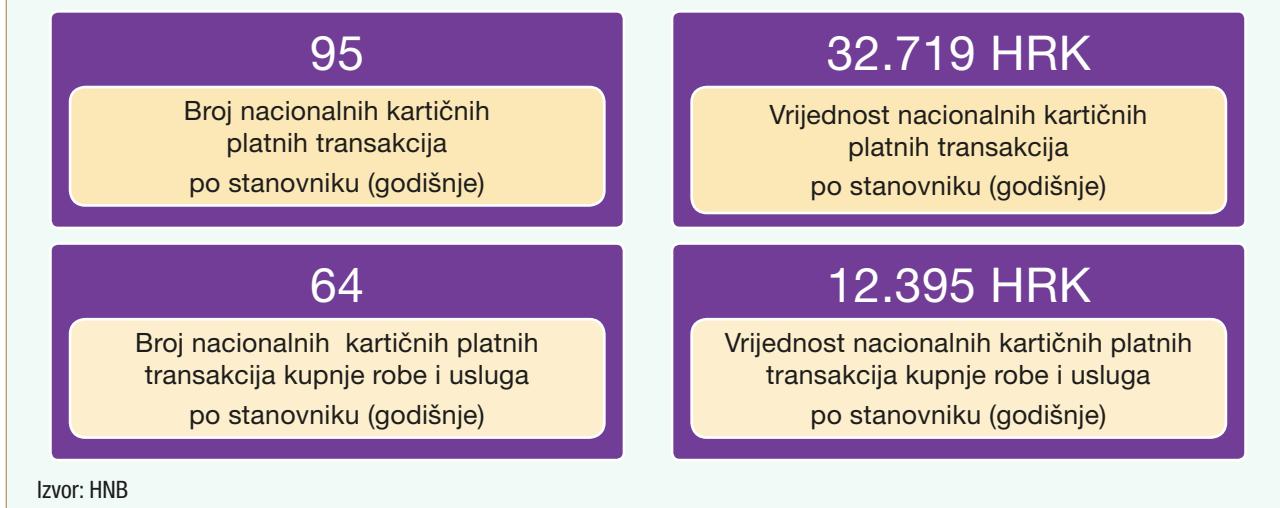
8 Ne uključuju se podaci dostavljeni od institucija za elektronički novac koje ujedno obavljaju djelatnost telekomunikacijskih usluga.

Razvojem tržišta platnih kartica razvijale su se i kartične platne transakcije koje više nisu samo transakcije kupnje robe i usluga preko EFTPOS uređaja i transakcije podizanja i polaganja gotovog novca na bankomatima, već obuhvaćaju i transakcije kupnje robe i usluga internetom, transakcije izravnog terećenja i trajnih naloga preko platne kartice i podizanja gotovog novca preko EFTPOS uređaja i ostalim kanalima i načinima.

Poglavlje je podijeljeno u tri dijela:

- u prvom dijelu prikazani su ukupan broj i vrijednost nacionalnih i međunarodnih kartičnih platnih transakcija izvršenih platnim karticama izdavatelja (Potpoglavlje 4.1.);
- u drugom dijelu prikazani su ukupan broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija izvršenih platnim karticama izdavatelja (Potpoglavlje 4.1.1.);
- u trećem dijelu prikazani su ukupan broj i vrijednost međunarodnih kartičnih platnih transakcija izvršenih platnim karticama izdavatelja (Potpoglavlje 4.1.2.).

Okvir 3. Nacionalne kartične platne transakcije po stanovniku u 2017.

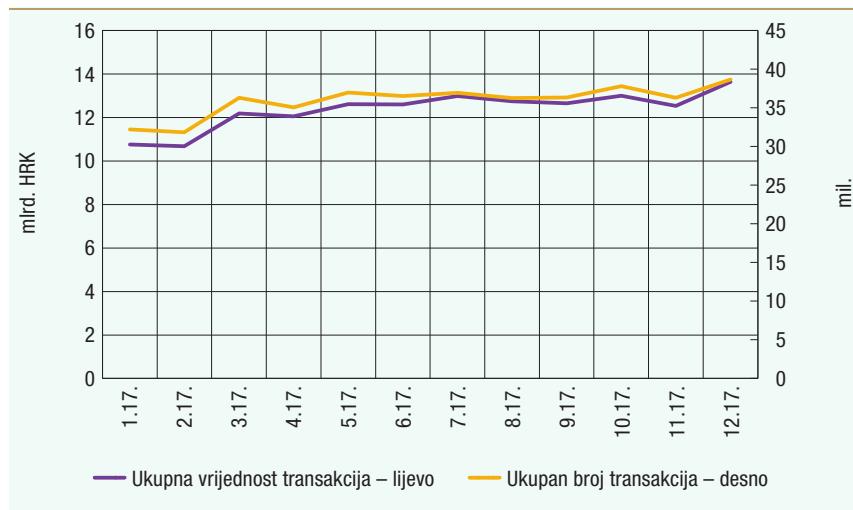
Izvor: HNB

4.1. Ukupne kartične platne transakcije

U ovom poglavlju prikazani su statistički podaci o nacionalnim i međunarodnim kartičnim platnim transakcijama izvršenima platnim karticama izdavatelja.

U 2017. evidentirano je 25 kreditnih institucija i 2 institucije za elektronički novac koje u RH izdaju platne kartice i čiji su korisnici ukupno izvršili 431,31 milijun kartičnih platnih transakcija s ukupnom vrijednosti od 148.420,53

Slika 8. Broj i vrijednost nacionalnih i međunarodnih kartičnih platnih transakcija

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj i vrijednost nacionalnih i međunarodnih kartičnih platnih transakcija u 2017.

Izvor: HNB

milijuna kuna (Slika 8.). Broj ukupnih kartičnih platnih transakcija u 2017. godini u odnosu na 2016. povećao se za 8,4%, a njihova vrijednost za 6,8%.

Prosječan mjesecni broj kartičnih platnih transakcija iznosio je 35,94 milijuna, a prosječna mjesecna vrijednost transakcija 12.368,38 milijuna kuna.

Po jednoj korištenoj platnoj kartici izdanoj u RH prosječno su mjesечно izvršene 8,03 kartične platne transakcije u ukupnoj vrijednosti od 2.763 kune.

4.1.1. Nacionalne kartične platne transakcije

U ovom poglavlju prikazani su statistički podaci o nacionalnim kartičnim platnim transakcijama izvršenima platnim karticama izdavatelja.

U nacionalne kartične platne transakcije uključuju se:

- platne transakcije kupnje robe i usluga platnom karticom;
- platne transakcije podizanja gotovog novca platnom karticom;
- platne transakcije polaganja gotovog novca platnom karticom;
- trajni nalozi i izravna terećenja naplaćeni preko platne kartice i
- naknade, članarine, kamate i slično naplaćeni od izdavatelja preko platne kartice.

U 2017. ukupno je izvršeno 407,39 milijuna nacionalnih kartičnih platnih transakcija s ukupnom vrijednosti od 140.198,53 milijuna kuna. Ukupan

Tablica 8. Broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija po vrsti platne kartice u kunama

Vrsta platne kartice	Kupnja robe i usluga	Podizanje gotovog novca	Polaganje gotovog novca	Ugovorno terećenje	Ukupno
Broj transakcija					
Debitna platna kartica	190.409.880	100.110.263	3.535.092		294.055.235
Kreditna platna kartica	84.624.538	4.566.719	7.466	24.134.291	113.333.014
Ukupno	275.034.418	104.676.982	3.542.558	24.134.291	407.388.249
Vrijednost transakcija					
Debitna platna kartica	31.886.983.632	73.748.152.017	7.641.668.801		113.276.804.450
Kreditna platna kartica	21.224.350.881	4.537.485.502	8.314.582	1.151.578.503	26.921.729.468
Ukupno	53.111.334.513	78.285.637.519	7.649.983.383	1.151.578.503	140.198.533.918
Prosječna vrijednost transakcije					
Debitna platna kartica	167	737	2.162		385
Kreditna platna kartica	251	994	1.114	48	238
Ukupno	193	748	2.159	48	344

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija u 2017.

Izvor: HNB

broj nacionalnih kartičnih platnih transakcija u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu povećao se za 7,5%, a ukupna vrijednost za 6,3%.

Od ukupnog broja izvršenih nacionalnih kartičnih platnih transakcija debitnim karticama izvršeno je 294,06 milijuna transakcija ili 72,2% s ukupnom vrijednosti od 113.276,8 milijuna kuna ili 80,8% (Tablica 8.). Ukupan broj nacionalnih platnih transakcija debitnim karticama u 2017. godini povećao se za 10,1% u odnosu na 2016. godinu, a vrijednost transakcija za 7,4%.

Od ukupnog broja izvršenih nacionalnih kartičnih platnih transakcija kreditnim karticama izvršeno je 113,33 milijuna transakcija ili 27,8% s ukupnom vrijednosti od 26.921,73 milijuna kuna ili 19,2% (Tablica 8.). Ukupan broj nacionalnih platnih transakcija kreditnim karticama u 2017. povećao se za 1,2% u odnosu na 2016. godinu, a vrijednost transakcija za 1,9%.

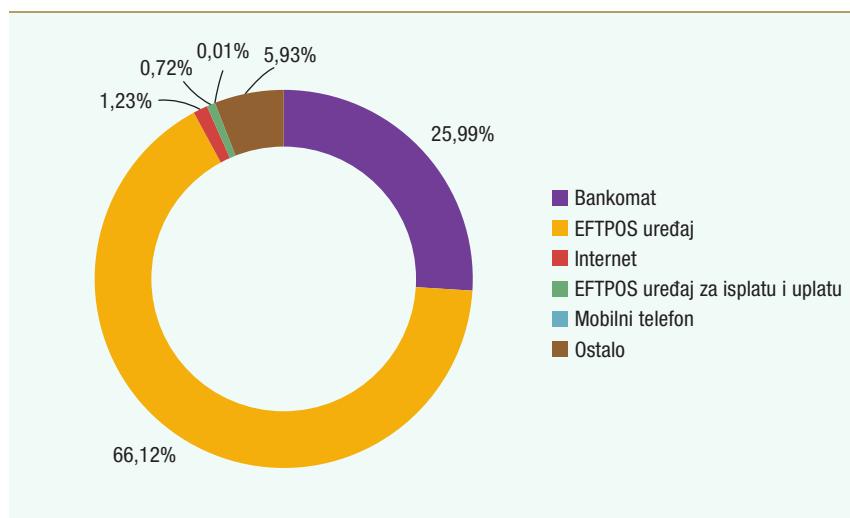
Nacionalne kartične platne transakcije prema prihvatnim uređajima

Od ukupnog broja nacionalnih kartičnih platnih transakcija u 2017. razvrstano prema prihvatnim uređajima izvršeno je ukupno:

- **preko bankomata:** 105,87 milijuna kartičnih platnih transakcija s ukupnom vrijednosti od 81.058,99 milijuna kuna;
- **preko EFTPOS uređaja:** 269,4 milijuna kartičnih platnih transakcija s ukupnom vrijednosti od 51.588,7 milijuna kuna;

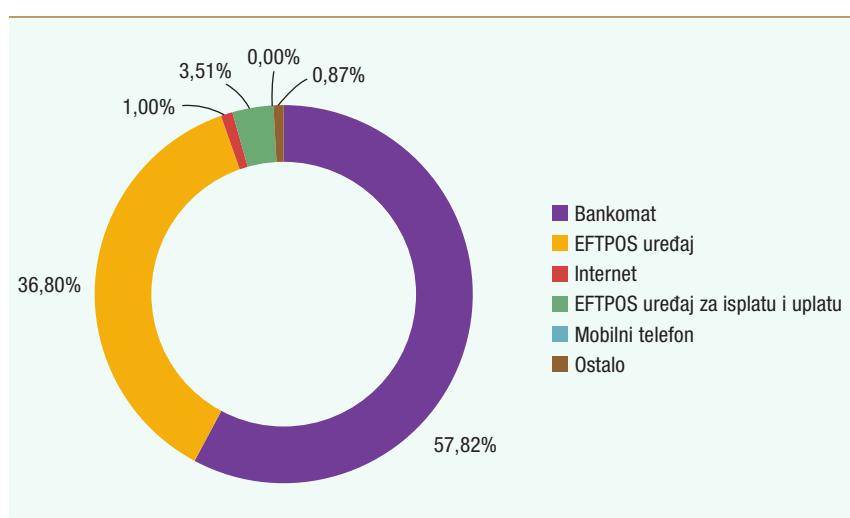
- **internetom:** 5 milijuna kartičnih platnih transakcija s ukupnom vrijednosti od 1.406,61 milijun kuna;
- **preko EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu:** 2,93 milijuna kartičnih platnih transakcija s ukupnom vrijednosti od 4.925,98 milijuna kuna;
- **mobilnim telefonom:** 0,03 milijuna kartičnih platnih transakcija s ukupnom vrijednosti od 3,36 milijuna kuna i
- **ostalo:** obuhvaća 24,16 milijuna transakcija izravnog terećenja, trajnih naloga, naknada, kamata i provizija s ukupnom vrijednosti od 1.214,9 milijuna kuna.

Slika 9. Broj nacionalnih kartičnih platnih transakcija prema prihvativim uređajima

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj nacionalnih kartičnih platnih transakcija u 2017.
Izvor: HNB

Slika 10. Vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija prema prihvativim uređajima

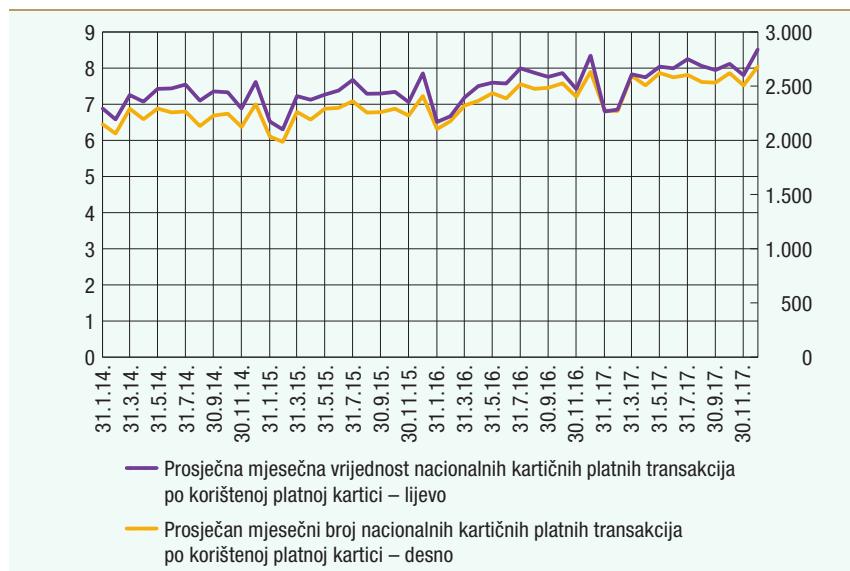

Napomena: Podaci se odnose na ukupnu vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija u 2017.
Izvor: HNB

Iz prikazanih podataka vidljivo je da je od ukupnog broja nacionalnih kartičnih platnih transakcija 66,13% izvršeno preko EFTPOS uređaja, a 25,99% preko bankomata (Slika 9.). Vrijednost transakcija prikazuje obratni omjer udjela pa je tako od ukupne vrijednosti nacionalnih kartičnih platnih transakcija 57,82% izvršeno preko bankomata, a 36,80% preko EFTPOS uređaja (Slika 10.).

Po jednoj korištenoj platnoj kartici u RH prosječno je mjesечно izvršeno 7,6 nacionalnih kartičnih platnih transakcija u ukupnoj vrijednosti od 2.610 kuna (Slika 11.).

Slika 11. Prosječan mjesecni broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija po korištenoj platnoj kartici
u kunama

Napomena: Podaci se odnose na prosječan broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija tijekom svakog izvještajnog mjeseca.

Izvor: HNB

Kupnja robe i usluga

Pojam kupnja robe i usluga podrazumijeva sve kartične platne transakcije za kupnju robe i usluga izvršene platnom karticom izdavatelja preko EFTPOS uređaja, interneta, mobilnog telefona, SMS-a i bankomata.

U 2017. ukupno je izvršeno 275,03 milijuna nacionalnih kartičnih platnih transakcija kupnje robe i usluga s ukupnom vrijednosti od 53.111,33 milijuna kuna. Od toga je debitnim karticama izvršen 190,41 milijun nacionalnih kartičnih platnih transakcija ili 69,2% s ukupnom vrijednosti od 31.886,98 milijuna kuna ili 60%. Ostatak od 84,62 milijuna (30,8%) nacionalnih kartičnih platnih transakcija kupnje robe i usluga s ukupnom vrijednosti od 21.224,35 milijuna kuna (40%) izvršen je kreditnim karticama.

Ukupan broj nacionalnih platnih transakcija kupnje robe i usluga u 2017. godini povećao se za 15,09% u odnosu na 2016. godinu, a ukupna vrijednost za 14,39%.

U 2017. prosječna vrijednost nacionalne kartične platne transakcije kupnje robe i usluga iznosila je 193 kune. Prosječna vrijednost nacionalne kartične platne transakcije kupnje robe i usluga debitnom platnom karticom iznosila je 167 kuna, a kreditnom platnom karticom 251 kunu (Tablica 8.).

Od navedenih 275,03 milijuna nacionalnih kartičnih platnih transakcija platnim karticama potrošača ukupno je izvršeno 261,3 milijuna transakcija s ukupnom vrijednosti od 46.865,52 milijuna kuna. Dakle, platnim karticama potrošača izvršeno je 95% broja i 89% vrijednosti nacionalnih kartičnih platnih transakcija kupnje robe i usluga.

Prosječna vrijednost nacionalne kartične platne transakcije kupnje robe i usluga platnim karticama potrošača iznosila je 192 kune, a platnim karticama poslovnih subjekata (nepotrošača) 454 kune.

Kartične platne transakcije kupnje robe i usluga mogu se podijeliti prema korištenoj funkciji platne kartice. Pri iniciranju kartične platne transakcije preko prihvatnog uređaja funkciju odabire imatelj platne kartice. Razlikujemo sljedeće funkcije:

- **debitnu funkciju** – za izvršenje kartične platne transakcije u trenutku njezina iniciranja osigurano je pokriće na računu za plaćanje te se kartična platna transakcija odmah i izravno naplaćuje s tog računa za plaćanje imatelja platne kartice;
- **charge funkciju** – iznos ukupnih troškova nastalih korištenjem ove funkcije, u određenom razdoblju, podmiruje se u cijelosti najčešće kreditnim transferom;
- **funkciju odgođene naplate** – iznos ukupnih troškova nastalih korištenjem ove funkcije, u određenom razdoblju, podmiruje se u cijelosti najčešće izravnim terećenjem računa za plaćanje imatelja platne kartice;
- **kreditnu funkciju** – svaka kartična platna transakcija inicirana korištenjem kreditne funkcije, u trenutku njezina zadavanja, automatski se dijeli na ugovoren broj otplatnih rata, odnosno prema ugovorenom modelu;
- **revolving funkciju** – iznos ukupnih troškova nastalih korištenjem ove funkcije, u određenom razdoblju, podmiruje se u postotku od ukupnog iznosa i
- **funkciju obročnog plaćanja** – iznos transakcija nastalih korištenjem ove funkcije, u određenom razdoblju, dijeli se na broj otplatnih rata prema izboru imatelja platne kartice, a unutar modela ugovorenog na prodajnom mjestu.

Od ukupnog broja nacionalnih kartičnih platnih transakcija kupnje robe i usluga debitnom funkcijom izvršeno je 68% transakcija. Vrijednost transakcija koje su izvršene debitnom funkcijom čini 56% ukupne vrijednosti nacionalnih kartičnih platnih transakcija kupnje robe i usluga. Pregled broja i vrijednosti nacionalnih kartičnih platnih transakcija kupnje robe i usluga po funkciji prikazan je u Tablici 9.

Tablica 9. Broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija kupnje robe i usluga po funkciji
u kunama

Funkcija	Broj transakcija kupnje robe i usluga	Vrijednost transakcija kupnje robe i usluga	Prosječna vrijednost transakcije kupnje robe i usluga
Debitna funkcija	187.364.140	29.780.920.457	159
Charge funkcija	46.783.962	10.081.740.012	215
Funkcija obročne otplate	6.448.326	7.032.797.528	1.091
Funkcija odgođene naplate	22.520.348	4.088.779.390	182
Revolving funkcija	10.293.948	1.655.803.863	161
Kreditna funkcija	1.623.694	471.293.263	290
Ukupno	275.034.418	53.111.334.513	193

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija kupnje robe i usluga u 2017.

Izvor: HNB

Najveća prosječna vrijednost nacionalne kartične platne transakcije kupnje robe i usluga u iznosu od 1.091 kuna evidentirana je za kartične platne transakcije korištenjem funkcije obročne otplate (Tablica 9.).

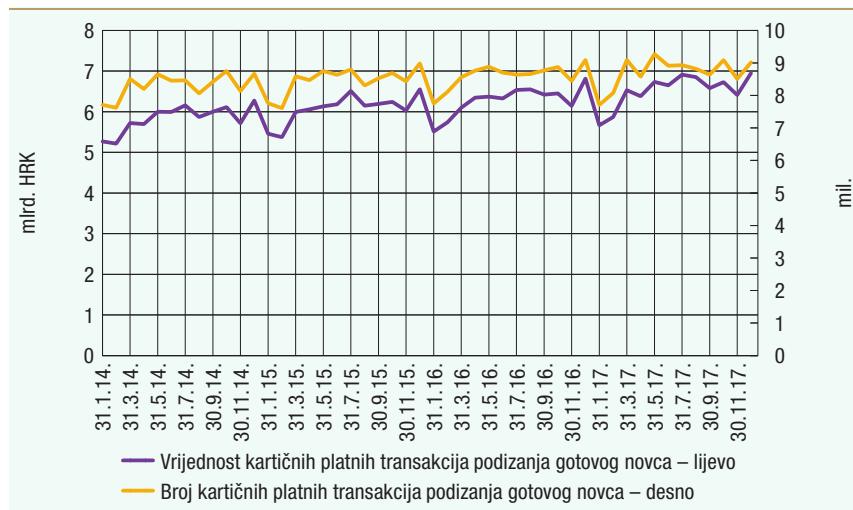
Podizanje gotovog novca

Pod pojmom podizanje gotovog novca obuhvaćaju se kartične platne transakcije podizanja gotovog novca izvršene platnom karticom izdavatelja preko bankomata, EFTPOS uređaja, EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu i ostalim kanalima.

U 2017. ukupno je izvršeno 104,68 milijuna nacionalnih kartičnih platnih transakcija podizanja gotovog novca s ukupnom vrijednosti od 78.285,64 milijuna kuna. Debitnim karticama izvršeno je 100,11 milijuna (95,6%) nacionalnih kartičnih platnih transakcija podizanja gotovog novca s ukupnom vrijednosti od 73.748,15 milijuna kuna (94,2%; Tablica 8.). Kreditnim karticama izvršeno je 4,57 milijuna (4,4%) nacionalnih kartičnih platnih transakcija podizanja gotovog novca s ukupnom vrijednosti od 4.537,49 milijuna kuna (5,8%; Tablica 8.).

Ukupan broj nacionalnih kartičnih platnih transakcija podizanja gotovog novca u 2017. godini u odnosu na 2016. povećao se za 1,4%, dok se vrijednost povećala za 3,9% (Slika 12.).

Slika 12. Broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija podizanja gotovog novca

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija tijekom svakog izvještajnog mjeseca.

Izvor: HNB

Od ukupnog broja nacionalnih kartičnih platnih transakcija podizanja gotovog novca platnim karticama potrošača izvršeno je 101,48 milijuna ili 97%, a platnim karticama poslovnih subjekata (nepotrošača) izvršeno je 3,19 milijuna ili 3%.

Od ukupne vrijednosti nacionalnih kartičnih platnih transakcija podizanja gotovog novca platnim karticama potrošača izvršeno je 72.368,46 milijuna kuna ili 92,4%, a platnim karticama poslovnih subjekata (nepotrošača) izvršeno je 5.917,18 milijuna kuna ili 7,6%.

U 2017. prosječna vrijednost nacionalne kartične transakcije podizanja gotovog novca iznosila je 748 kuna (debitnom platnom karticom iznosila je 737 kuna, a kreditnom platnom karticom 994 kune).

Prosječna vrijednost nacionalne kartične transakcije podizanja gotovog novca platnim karticama potrošača iznosila je 713 kuna, a platnim karticama poslovnih subjekata (nepotrošača) 1.851 kuna.

Od ukupnog broja nacionalnih kartičnih platnih transakcija podizanja gotovog novca debitnom funkcijom izvršeno je 95% transakcija. Vrijednost transakcija koje su izvršene debitnom funkcijom čini 94% ukupne vrijednosti nacionalnih kartičnih platnih transakcija podizanja gotovog novca. Pregled broja i vrijednosti nacionalnih kartičnih platnih transakcija podizanja gotovog novca po funkciji prikazan je u Tablici 10.

Najveća prosječna vrijednost nacionalne kartične platne transakcije podizanja gotovog novca u iznosu od 1.310 kuna evidentirana je za kartične platne transakcije korištenjem charge funkcije (Tablica 10.).

Tablica 10. Broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija podizanja gotovog novca po funkciji u kunama

Funkcija	Broj transakcija podizanja gotovog novca	Vrijednost transakcija podizanja gotovog novca	Prosječna vrijednost transakcije podizanja gotovog novca
Debitna funkcija	99.674.722	73.360.603.950	736
Charge funkcija	1.103.651	1.445.911.747	1.310
Funkcija obročne otplate	438.993	389.451.702	887
Funkcija odgođene naplate	1.672.366	1.952.870.060	1.168
Revolving funkcija	1.327.994	712.165.486	536
Kreditna funkcija	459.256	424.634.574	925
Ukupno	104.676.982	78.285.637.519	748

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija podizanja gotovog novca u 2017.

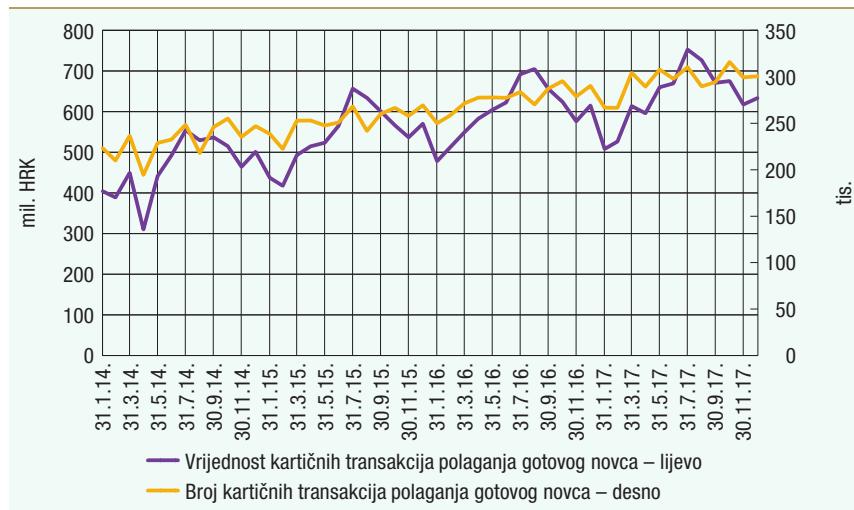
Izvor: HNB

Polaganje gotovog novca

Pod pojmom polaganje gotovog novca obuhvaćaju se kartične platne transakcije polaganja gotovog novca na račun za plaćanje platnom karticom izdavatelja preko bankomata, EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu i ostalim načinima (kanalima), a ne uključuju se platne transakcije polaganja gotovog novca u dnevno-noćni trezor.

U 2017. ukupno je izvršeno 3,54 milijuna nacionalnih kartičnih platnih transakcija polaganja gotovog novca s ukupnom vrijednosti 7.649,98 milijuna kuna, od čega je preko bankomata ukupno izvršeno 3,2 milijuna transakcija s ukupnom vrijednosti od 6.351,42 milijuna kuna. Debitnim

Slika 13. Broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija polaganja gotovog novca

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija tijekom svakog izvještajnog mjeseca.

Izvor: HNB

karticama izvršeno je, i u broju i u vrijednosti, više od 99,8% svih nacionalnih kartičnih platnih transakcija polaganja gotovog novca.

Od ukupno 3,54 milijuna nacionalnih kartičnih platnih transakcija polaganja gotovog novca platnim karticama potrošača izvršeno je 2,65 milijuna ili 74,7% transakcija s ukupnom vrijednosti od 3.938,69 milijuna kuna ili 51,5%, dok je platnim karticama poslovnih subjekata (nepotrošača) izvršeno 0,89 milijuna ili 25,3% transakcija s ukupnom vrijednosti od 3.711,29 milijuna kuna ili 48,5%.

Ukupan broj nacionalnih kartičnih platnih transakcija polaganja gotovog novca u 2017. godini u odnosu na 2016. godinu povećao se za 6,9%, dok se vrijednost povećala za 6,6% (Slika 13.).

U 2017. prosječna vrijednost nacionalne kartične platne transakcije polaganja gotovog novca iznosila je 2.159 kuna. Prosječna vrijednost nacionalne kartične platne transakcije polaganja gotovog novca debitnom platnom karticom iznosila je 2.162 kune, a kreditnom platnom karticom 1.114 kuna.

Prosječna vrijednost nacionalne kartične platne transakcije polaganja gotovog novca platnim karticama potrošača iznosila je 1.488,9 kuna, a platnim karticama poslovnih subjekata (nepotrošača) 4.136,6 kuna.

Ugovorno terećenje

Pod pojmom ugovorno terećenje uključuju se platne transakcije za koje je unaprijed ugovorena naplata preko platne kartice, inicirane od strane ili preko primatelja plaćanja, a mogu imati elemente trajnog naloga ili izravnog terećenja, uključujući obveze imatelja platne kartice prema izdavatelju kao što su naknade, kamate, članarine i slično. Ugovorno terećenje može biti ugovorenog za sve vrste platnih kartica osim debitnih kartica.

U 2017. ukupno je izvršeno 24,13 milijuna transakcija ugovornog terećenja s ukupnom vrijednosti od 1.151,58 milijuna kuna. Najveći broj transakcija, i to njih 21,93 milijuna (90,89%) s ukupnom vrijednosti od 958,40 milijuna kuna (83,23%) jesu transakcije naknada, članarina, kamata i slično koje su imatelji platne kartice platili preko platne kartice izdavateljima. Ostatak od 2,19 milijuna transakcija (9,11%) jesu platne transakcije izravnih terećenja izvršenih preko platne kartice s ukupnom vrijednosti od 193,17 milijuna kuna (16,77%).

U 2017. prosječna vrijednost transakcije ugovornog terećenja iznosila je 48 kuna. Prosječna vrijednost transakcije kamata, naknada članarina i slično koje su imatelji platne kartice platili preko platne kartice iznosila

je 44 kune, dok je prosječna vrijednost transakcije izravnih terećenja izvršenih preko platne kartice iznosila 88 kuna.

Neovlašteno korištenje

Pod pojmom neovlašteno korištenje uključuju se sve kartične platne transakcije kod kojih je utvrđeno neovlašteno korištenje platne kartice ili prijevara.

U 2017. utvrđeno je ukupno 18.597 nacionalnih kartičnih platnih transakcija neovlaštenoga korištenja s ukupnom vrijednosti od 9.403.894 kune. U 2017. godini prosječna vrijednost nacionalne kartične platne transakcije utvrđenoga neovlaštenoga korištenja iznosila je 506 kuna.

Od ukupnih nacionalnih kartičnih platnih transakcija neovlaštenoga korištenja kod platnih kartica potrošača utvrđeno je 15.063 transakcije (81%) s ukupnom vrijednosti od 8.062.777 kuna ili 86%, dok je kod platnih kartica poslovnih subjekata (nepotrošača) utvrđeno 3.534 ili 19% transakcija s ukupnom vrijednosti od 1.341.117 kuna ili 14%.

4.1.2. Međunarodne kartične platne transakcije

U ovom poglavlju prikazani su statistički podaci o međunarodnim kartičnim platnim transakcijama izvršenima platnim karticama izdavatelja.

U međunarodne kartične platne transakcije uključuju se:

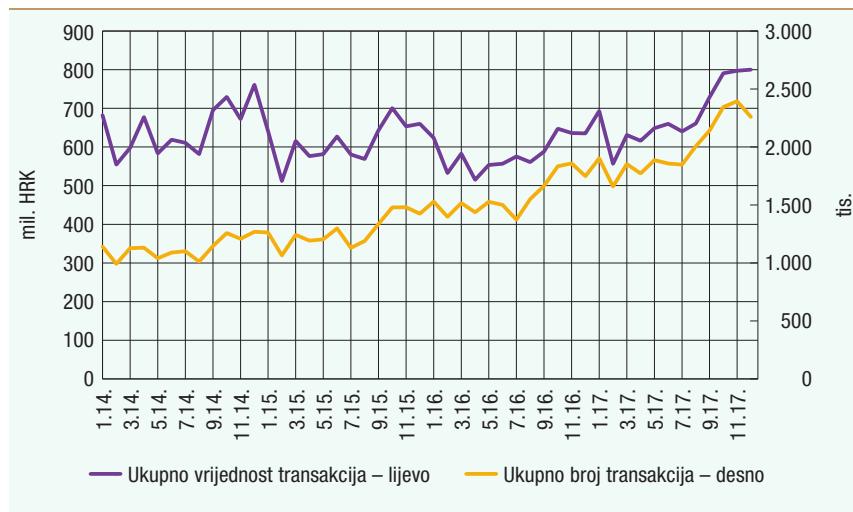
- platne transakcije kupnje robe i usluga platnom karticom izdavatelja izvršene izvan RH (u drugim državama članicama ili trećim državama) i
- platne transakcije podizanja gotovog novca platnom karticom izdavatelja izvršene izvan RH (u drugim državama članicama ili trećim državama).

Podaci o međunarodnim kartičnim platnim transakcijama prikazani su u kunama, odnosno originalna valuta kartične platne transakcije preračunata je u kune po tečaju HNB-a na posljednji dan izvještajnog razdoblja, tj. mjeseca za koji se podaci prikazuju.

U 2017. ukupno je izvršeno 23,92 milijuna međunarodnih kartičnih platnih transakcija s ukupnom vrijednosti od 8.221,99 milijuna kuna. Prosječna vrijednost međunarodne kartične platne transakcije iznosila je 344 kune.

Prosječan mjesecni broj međunarodnih kartičnih platnih transakcija iznosio je 1,99 milijuna, a prosječna mjesecna vrijednost transakcija 685,17 milijuna kuna. Ukupan broj međunarodnih kartičnih platnih

Slika 14. Broj i vrijednost međunarodnih kartičnih platnih transakcija u kunama

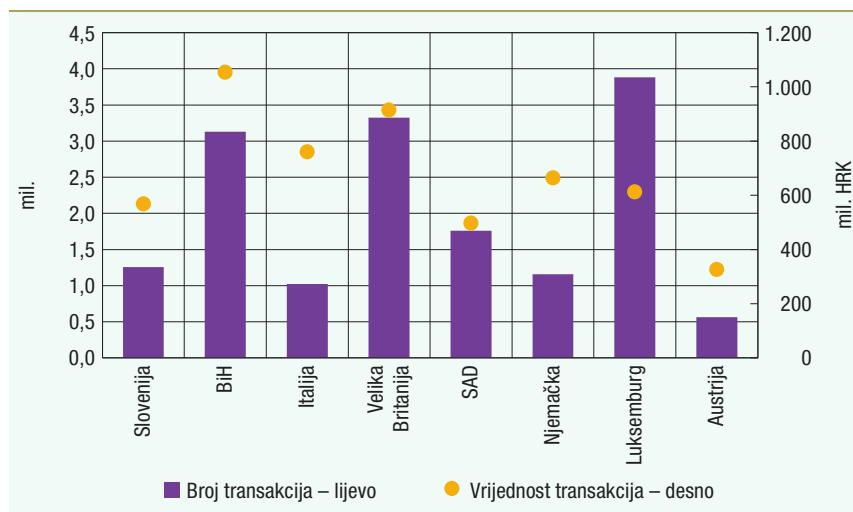
Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj i vrijednost međunarodnih kartičnih platnih transakcija tijekom svakog izvještajnog mjeseca.

Izvor: HNB

transakcija u 2017. godini povećao se za 26% u odnosu na 2016. godinu, dok se ukupna vrijednost međunarodnih kartičnih platnih transakcija u istom razdoblju povećala za 17% (Slika 14.).

Od ukupnog broja i vrijednosti međunarodnih kartičnih platnih transakcija, karticama potrošača izvršeno je 93% broja i 83% vrijednosti međunarodnih kartičnih platnih transakcija, dok je karticama poslovnih subjekata (nepotrošača) izvršeno 7% broja i 17% vrijednosti međunarodnih kartičnih platnih transakcija.

Slika 15. Broj i vrijednost međunarodnih kartičnih platnih transakcija za osam najzastupljenijih država

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj i vrijednost međunarodnih kartičnih platnih transakcija u 2017.

Izvor: HNB

Međunarodne kartične platne transakcije izvršene su u 134 valute i 222 države.

Iz zaprimljenih podataka o međunarodnim kartičnim platnim transakcijama razvrstanih prema državama vidljivo je kako je u osam najzastupljenijih država (Bosna i Hercegovina, Slovenija, Njemačka, Italija, SAD, Velika Britanija, Luksemburg i Austrija) ukupna vrijednost kartičnih platnih transakcija iznosila 5.400,19 milijuna kuna, što čini 66% ukupne vrijednosti svih međunarodnih kartičnih platnih transakcija (Slika 15.).

Na Slici 15. prikazano je i kako su imatelji platne kartice izdane u RH najvišu vrijednost kartičnih platnih transakcija ostvarili u Sloveniji, zatim Bosni i Hercegovini, Italiji, Velikoj Britaniji, SAD-u, Njemačkoj, Luksemburgu i Austriji.

5. Prihvat platnih kartica

U ovom poglavlju prikazani su statistički podaci o broju i vrijednosti transakcija kod kojih su pružatelji platnih usluga prihvatitelji obavili platnu uslugu prihvata platnih kartica preko prihvatnog uređaja.

Pružatelji platnih usluga prihvatitelji (u nastavku teksta: prihvatitelji) jesu:

1. kreditne institucije (banke) koje su od HNB-a dobile odobrenje za rad u sklopu kojeg je i odobrenje za pružanje platne usluge prihvaćanja platnih kartica i
2. institucije za elektronički novac⁹ koje su od HNB-a dobile odobrenje za pružanje platne usluge prihvaćanja platnih kartica.

Prihvatitelj može prihvatiti platnu karticu od:

- pružatelja platnih usluga izdavatelja koji je odobrenje za rad ili odobrenje za obavljanje usluge izdavanja platnih kartica dobio od HNB-a (u nastavku teksta: hrvatski izdavatelj) ili
- pružatelja platnih usluga izdavatelja koji je odobrenje za rad ili odobrenje za obavljanje usluge izdavanja platnih kartica dobio od nadležnog tijela drugih država članica EU-a ili trećih država (u nastavku teksta: inozemni izdavatelj).

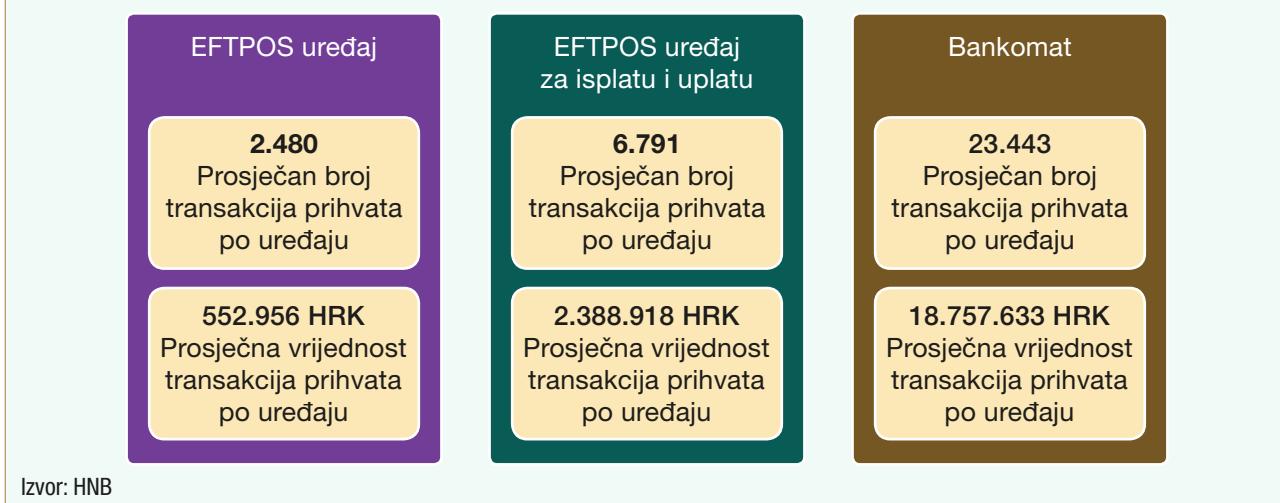
Prihvat platnih kartica hrvatskih izdavatelja dijeli se na prihvat platnih kartica koje je izdao sam prihvatitelj i na prihvat platnih kartica ostalih hrvatskih izdavatelja.

Poglavlje je podijeljeno u četiri dijela:

- u prvom dijelu prikazuju se ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata platnih kartica hrvatskih i inozemnih izdavatelja (Potpoglavlje 5.1.);
- u drugom dijelu prikazuju se ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata platnih kartica, i to vlastitih kartica i kartica ostalih hrvatskih izdavatelja (Potpoglavlje 5.1.1.);
- u trećem dijelu prikazuju se ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja (Potpoglavlje 5.1.2.).
- u četvrtom dijelu daje se usporedba korištenja platnih kartica i gotovog novca u RH (Potpoglavlje 5.2.).

9 Ne uključuju se podaci dostavljeni od institucija za elektronički novac koje ujedno obavljaju djelatnost telekomunikacijskih usluga.

Okvir 4. Transakcije prihvata platnih kartica prema prihvatnim uređajima u 2017.

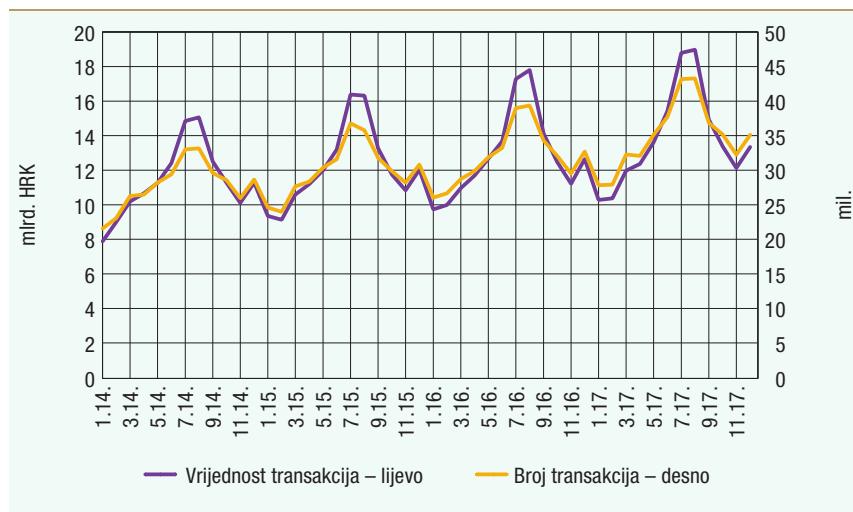

5.1. Ukupan prihvat platnih kartica

U ovom poglavlju prikazani su statistički podaci o ukupnom broju i vrijednosti transakcija prihvata platnih kartica hrvatskih i inozemnih izdavatelja.

U 2017. ukupno je izvršeno 419,36 milijuna transakcija prihvata platnih kartica s ukupnom vrijednosti od 165.816,73 milijuna kuna (Slika 16.). Ukupan broj transakcija prihvata platnih kartica u 2017. u odnosu na 2016. godinu porastao je za 9,2%, a vrijednost za 7,3%.

Slika 16. Broj i vrijednost transakcija prihvata na teritoriju RH

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj i ukupnu vrijednost transakcija u kunama tijekom izvještajnog mjeseca.

Izvor: HNB

U siječnju 2017. ukupno je evidentirano 27,9 milijuna transakcija prihvata s ukupnom vrijednosti od 10.310,55 milijuna kuna. Tijekom idućih mjeseci broj i vrijednost transakcija prihvata rasli su do mjeseca kolovoza, u kojem su dosegnuli najveću razinu od 43,3 milijuna transakcija s ukupnom vrijednosti od 18.982,86 milijuna kuna. Od rujna broj i vrijednost transakcija prihvata imaju tendenciju pada sve do mjeseca prosinca, u kojem je evidentiran 35,1 milijun transakcija prihvata s ukupnom vrijednosti od 13.365,62 milijuna kuna.

Usluga prihvata obavlja se kod ugovornih trgovaca, odnosno poslovnih subjekata koji na osnovi ugovora s prihvatiteljem na svojem prodajnom mjestu nude mogućnost plaćanja platnim karticama preko prihvatnih uređaja (EFTPOS uređaj i internet). Na dan 31. prosinca 2017. ukupno je evidentirano 32.003 ugovorna trgovca, od kojih njih 2.103 na svojem prodajnom mjestu nude mogućnost plaćanja platnim karticama i preko interneta. Od ukupnog broja ugovornih trgovaca (32.003) njih 29.102 nude mogućnost plaćanja platnim karticama samo preko EFTPOS uređaja. Nadalje, 798 ugovornih trgovaca nude mogućnost plaćanja platnim karticama samo preko interneta, tj. bez mogućnosti kupnje preko fizičkog EFTPOS uređaja. Navedeni broj ugovornih trgovaca iskazan je neovisno o broju prihvatnih mjesta kojima se trgovac koristi. Jedan trgovački lanac tako je evidentiran kao jedan ugovorni trgovac bez obzira na to koliko se prodajnih mjesta i prihvatnih uređaja koristi.

Od ukupno navedenih 32.003 ugovorna trgovca njih 14.506 ili 45% ima ugovorenu uslugu prihvata samo s jednim pružateljem platnih usluga prihvatiteljem, njih 8.698 (27%) s dva prihvatitelja, a njih 7.246 (23%) s tri prihvatitelja.

Prihvatni uređaji preko kojih se obavlja usluga prihvata jesu bankomat, EFTPOS uređaj, internet i EFTPOS uređaj za isplatu i uplatu (Tablica 11.).

Tablica 11. Broj i vrijednost transakcija prihvata platnih kartica prema prihvatnom uređaju

Pružatelj platnih usluga prihvatitelj	Bankomat	EFTPOS uređaj	Internet	EFTPOS uređaj za isplatu i uplatu	Ostalo	Ukupno
Broj transakcija						
Kreditne institucije	114.785.430	105.253.655	265.677	3.049.059	–	223.353.821
Institucije za elektronički novac	1.044.896	188.940.128	5.879.816	115.372	25.092	196.005.304
Ukupno	115.830.326	294.193.783	6.145.493	3.164.431	25.092	419.359.125
Vrijednost transakcija, u kunama						
Kreditne institucije	91.478.379.966	24.187.179.472	189.253.521	4.987.626.443	–	120.842.439.402
Institucije za elektronički novac	1.203.086.950	41.405.022.005	1.972.716.942	301.567.615	91.896.824	44.974.290.336
Ukupno	92.681.466.916	65.592.201.477	2.161.970.463	5.289.194.058	91.896.824	165.816.729.738

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata u 2017.

Izvor: HNB

Od ukupnog broja transakcija prihvata 27,62% transakcija prihvaćeno je preko bankomata, 70,15% preko EFTPOS uređaja, 1,47% internetom, 0,75% preko EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu i 0,01% ostalih transakcija.

Od ukupne vrijednosti transakcija prihvata 55,89% transakcija je prihvaćeno preko bankomata, 39,56% preko EFTPOS uređaja, 1,30% internetom i 3,19% preko EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu i 0,06% ostalih transakcija.

Preko bankomata u 2017. prihvaćeno je ukupno 115,83 milijuna transakcija s ukupnom vrijednosti od 92.681,47 milijuna kuna. Kreditne institucije sudjelovale su u prihvatu platnih kartica izvršenih u svrhu isplate gotovog novca preko bankomata s udjelom od 99% u broju i vrijednosti transakcija.

Preko EFTPOS uređaja u 2017. prihvaćeno je ukupno 294,19 milijuna transakcija s ukupnom vrijednosti od 65.592,20 milijuna kuna. Institucije za elektronički novac u ukupnom prihvatu platnih kartica izvršenih preko EFTPOS uređaja sudjelovale su s udjelom od 67% u broju transakcija i 64% u vrijednosti transakcija.

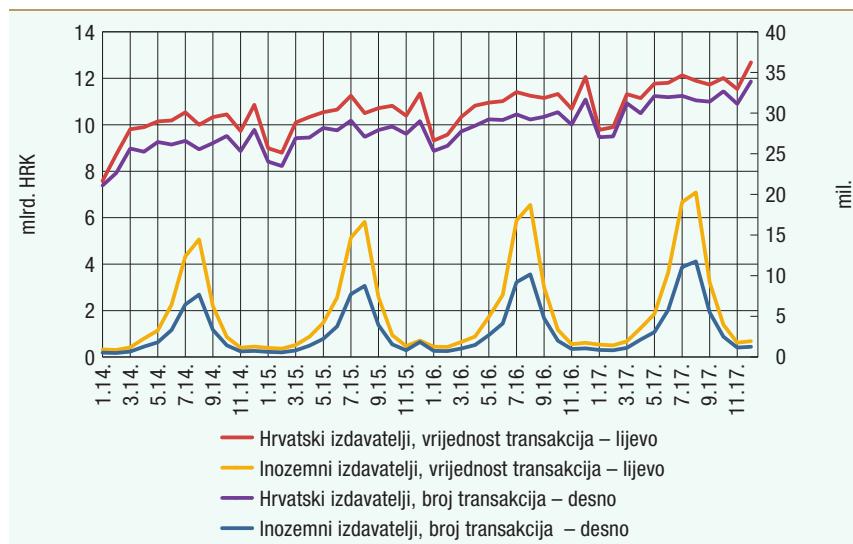
Ukupan broj transakcija prihvata platnih kartica izvršenih internetom u 2017. iznosio je 6,15 milijuna s ukupnom vrijednosti od 2.161,97 milijuna kuna. Od ukupne usluge prihvata platnih kartica izvršene internetom institucije za elektronički novac sudjelovale su s udjelom od 96% u broju transakcija i 91% u vrijednosti transakcija.

Prosječna vrijednost transakcije prihvata platnih kartica u 2017. iznosila je 395 kuna:

- **preko EFTPOS uređaja:** 223 kune;
- **internetom:** 352 kune;
- **preko bankomata:** 800 kuna i
- **preko EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu:** 1.671 kuna.

Od ukupno izvršenih 419,36 milijuna transakcija prihvata platnih kartica u 2017., 89% odnosi se na platne kartice hrvatskih izdavatelja, a 11% na one inozemnih izdavatelja. U 2017. od ukupno izvršenih 165.816,73 milijuna kuna transakcija prihvata platnih kartica 83% odnosi se na platne kartice hrvatskih izdavatelja, a 17% na platne kartice inozemnih izdavatelja (Slika 17.). Ukupan broj transakcija prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja u 2017. godini u odnosu na 2016. porastao je za 20,43%, a vrijednost za 14,33%.

Slika 17. Ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata platnih kartica prema izdavatelju platne kartice

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj transakcija prihvata i vrijednost transakcija prihvata platnih kartica.

Izvor: HNB

Ukupan broj transakcija prihvata platnih kartica hrvatskih izdavatelja u 2017. godini u odnosu na 2016. porastao je za 7,93%, a vrijednost za 5,99%.

U 2017. izvršen je ukupno 372,31 milijun transakcija prihvata platnih kartica hrvatskih izdavatelja s ukupnom vrijednosti od 137.704,69 milijuna kuna, od čega je prihvaćeno (Slika 18.):

- **platnih kartica potrošača:** 354,44 milijuna transakcija s ukupnom vrijednosti od 122.294,78 milijuna kuna i
- **platnih kartica nepotrošača (poslovnih subjekata):** 17,87 milijuna transakcija s ukupnom vrijednosti od 15.409,92 milijuna kuna.

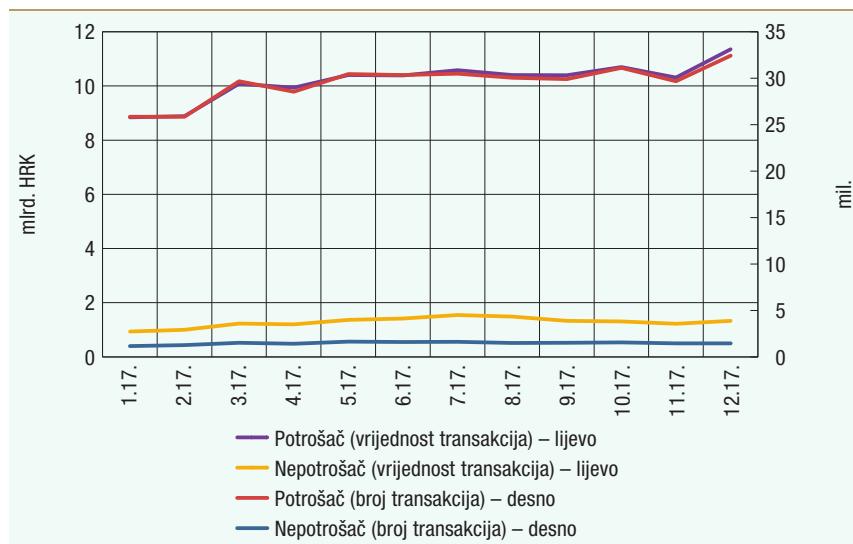
U 2017. izvršeno je ukupno 47,05 milijuna transakcija prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja s ukupnom vrijednosti od 28.112,04 milijuna kuna, od čega je prihvaćeno (Slika 19.):

- **platnih kartica potrošača:** 45,09 milijuna transakcija s ukupnom vrijednosti od 26.847,41 milijun kuna i
- **platnih kartica nepotrošača (poslovnih subjekata):** 1,96 milijuna transakcija s ukupnom vrijednosti od 1.264,63 milijuna kuna.

Usluga prihvata platnih kartica može se pružati za:

- kupnju robe i usluga platnom karticom;
- podizanje i polaganje gotovog novca platnom karticom.

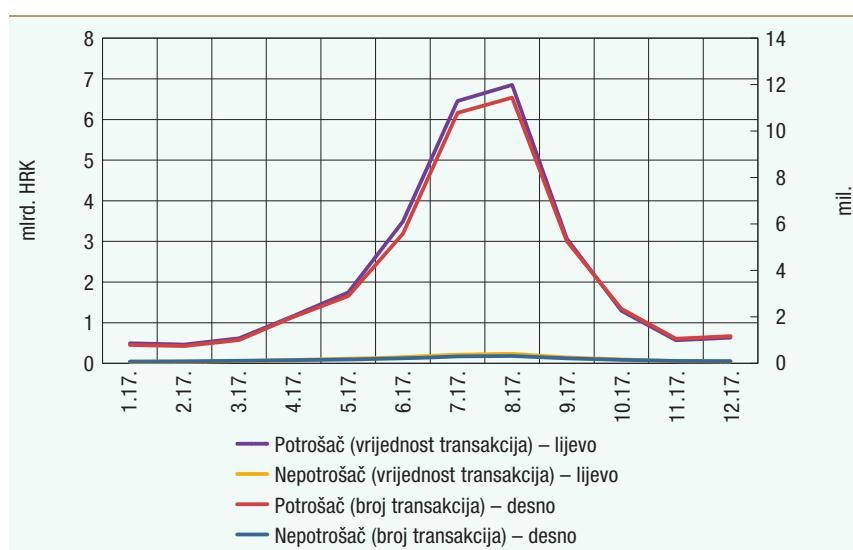
Slika 18. Ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata platnih kartica hrvatskih izdavatelja prema imatelju platne kartice

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj transakcija prihvata i vrijednost transakcija prihvata platnih kartica hrvatskih izdavatelja.

Izvor: HNB

Slika 19. Ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja prema imatelju platne kartice

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj transakcija prihvata i vrijednost transakcija prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja.

Izvor: HNB

Od ukupnog broja transakcija prihvata platnih kartica 72% odnosi se na kupnju robe i usluga, 27% na podizanje gotovog novca i 1% na polaganje gotovog novca. Vrijednosti pokazuju obratni omjer te od ukupne vrijednosti transakcija prihvata platnih kartica 40,88% odnosi se na kupnju robe i usluga, 54,53% na podizanje gotovog novca i 4,59% na polaganje gotovog novca.

Pod pojmom kupnja robe i usluga uključuju se transakcije prihvata platnih kartica za kupljenu robu i usluge izvršene preko EFTPOS uređaja, interneta i bankomata.

U 2017. ukupno je izvršen 301,1 milijun transakcija prihvata platnih kartica za kupnju robe i usluga s ukupnom vrijednosti od 67.788,62 milijuna kuna (vlastite kartice, kartice drugih hrvatskih izdavatelja i kartice inozemnih izdavatelja). Ukupan broj transakcija prihvata platnih kartica za kupnju robe i usluga u 2017. godini u odnosu na 2016. porastao je za 12,46%, a vrijednost za 12,49%.

Pod pojmom podizanje gotovog novca podrazumijevaju se transakcije prihvata platnih kartica za podizanje gotovog novca izvršene preko bankomata, EFTPOS uređaja i EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu. Ukupan broj transakcija prihvata platnih kartica za podizanja gotovog novca u 2017. iznosio je 114,74 milijuna s ukupnom vrijednosti od 90.420,89 milijuna kuna, čime je zabilježen porast od 1,58% u broju transakcija i 3,91% u vrijednosti transakcija u odnosu na 2016. godinu.

Pod pojmom polaganje gotovog novca podrazumijevaju se transakcije prihvata platnih kartica za polaganje gotovog novca izvršene preko bankomata i EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu.

Ukupan broj transakcija prihvata platnih kartica za polaganja gotovog novca u 2017. iznosio je 3,52 milijuna s ukupnom vrijednosti od 7.607,22 milijuna kuna, čime je zabilježen porast od 5,87% u broju transakcija i 15,40% u vrijednosti transakcija u odnosu na 2016. godinu.

5.1.1. Prihvat platnih kartica izdanih u RH

U ovom poglavlju prikazani su statistički podaci o broju i vrijednosti transakcija prihvata platnih kartica hrvatskih izdavatelja.

Prihvat platnih kartica hrvatskih izdavatelja dijeli se na prihvat platnih kartica koje je izdao sam prihvatitelj (u nastavku teksta: vlastite kartice) i na prihvat platnih kartica ostalih hrvatskih izdavatelja (u nastavku teksta: ostali hrvatski izdavatelji).

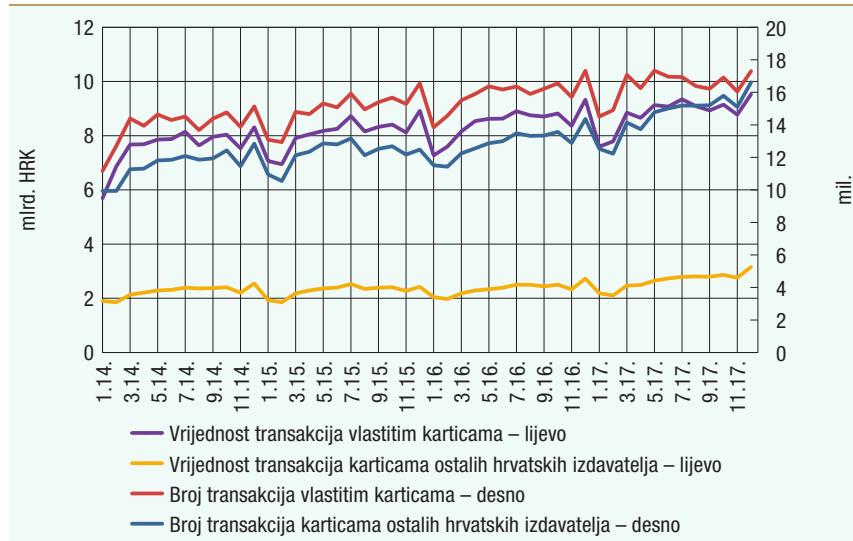
U 2017. izvršen je ukupno 372,31 milijun transakcija prihvata platnih kartica hrvatskih izdavatelja s ukupnom vrijednosti od 137.704,69 milijuna kuna, od čega je prihvaćeno (Slika 20.):

- **vlastitih kartica:** 196,84 milijuna transakcija s ukupnom vrijednosti od 105.903,27 milijuna kuna i

- **kartica ostalih hrvatskih izdavatelja:** 175,47 milijuna transakcija s ukupnom vrijednosti od 31.801,42 milijuna kuna.

Ukupan broj prihvata platnih kartica hrvatskih izdavatelja u 2017. godini povećao se za 7,9% u odnosu na 2016. godinu, a ukupna vrijednost za 6%.

Slika 20. Broj i vrijednost transakcija prihvata platnih kartica izdanih u RH

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata tijekom svakog izvještajnog mjeseca.

Izvor: HNB

Na Slici 20. prikazani su ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata platnih kartica prema izdavatelju na mjesечноj razini u 2014., 2015., 2016. i 2017. godini. Vidljivo je da su prihvatitelji najčešće prihvačali vlastite kartice, odnosno kartice koje su i sami izdali. Od ukupnog broja transakcija prihvata platnih kartica hrvatskih izdavatelja 28,44% transakcija prihvaćeno je preko bankomata, 69,32% preko EFTPOS uređaja, 1,42% internetom, 0,82% preko EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu i 0,01% ostalim načinima. Promatraju li se ukupne vrijednosti transakcija prihvata platnih kartica hrvatskih izdavatelja, 58,99% transakcija prihvaćeno je preko bankomata, 36,20% preko EFTPOS uređaja, 1,1% internetom, 3,64% preko EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu i 0,07% ostalim načinima.

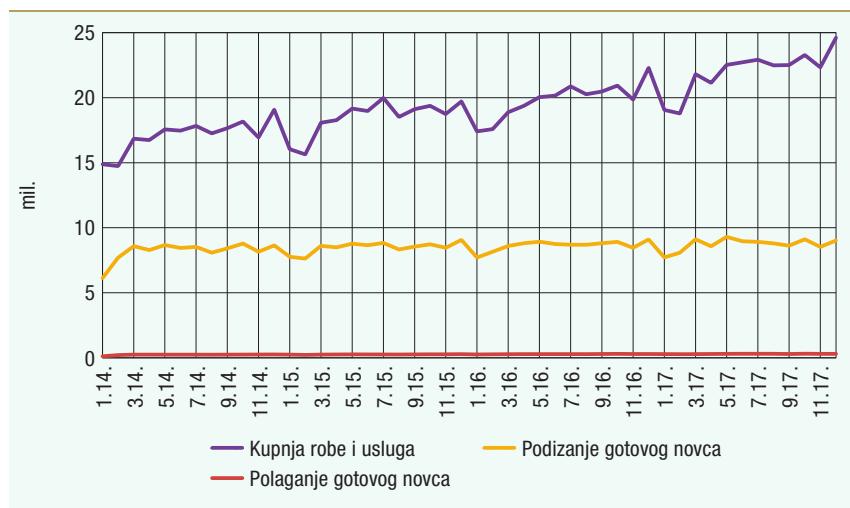
Prosječna vrijednost transakcije prihvata platnih kartica hrvatskih izdavatelja u 2017. iznosila je:

- **preko EFTPOS uređaja:** 193 kune;
- **internetom:** 287 kuna;
- **preko bankomata:** 767 kuna;
- **preko EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu:** 1.650 kuna i
- **ostalim načinima:** 3.662 kune.

U 2017. prosječan broj transakcija prihvata platnih kartica izdanih u RH iznosio je 31,03 milijuna mjesечно, a prosječna vrijednost transakcija bila je 11.475,39 milijuna kuna mjesечно.

Pregledom transakcija prihvata platnih kartica prema vrsti transakcije najzastupljenije je podizanje gotovog novca koje u ukupnoj vrijednosti transakcija prihvata sudjeluje s ukupno 57,15%, zatim slijedi kupnja robe i usluga s 37,33% te polaganje gotovog novca s 5,52% (slike 21. i 22.).

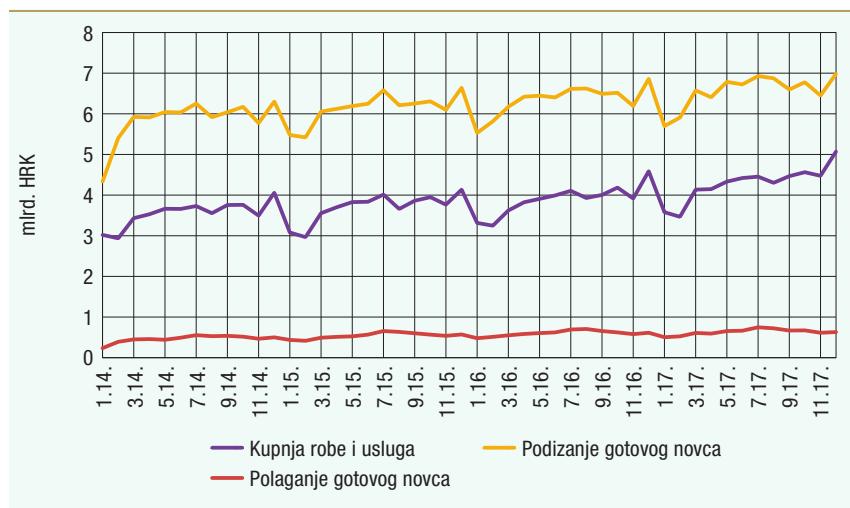
Slika 21. Broj transakcija prihvata platnih kartica izdanih u RH prema vrsti transakcije

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj transakcija prihvata tijekom svakog izvještajnog mjeseca.

Izvor: HNB

Slika 22. Vrijednost transakcija prihvata platnih kartica izdanih u RH prema vrsti transakcije

Napomena: Podaci se odnose na ukupnu vrijednost transakcija prihvata tijekom svakog izvještajnog mjeseca.

Izvor: HNB

Kupnja robe i usluga

Pod pojmom kupnja robe i usluga podrazumijevaju se transakcije prihvata platnih kartica za kupljenu robu i usluge izvršene preko EFTPOS uređaja, interneta i bankomata.

U 2017. ukupno je evidentiran 264,1 milijun transakcija prihvata platnih kartica hrvatskih izdavatelja za kupnju robe i usluga s ukupnom vrijednosti od 51.403,78 milijuna kuna izvršenih platnim karticama izdanima u RH.

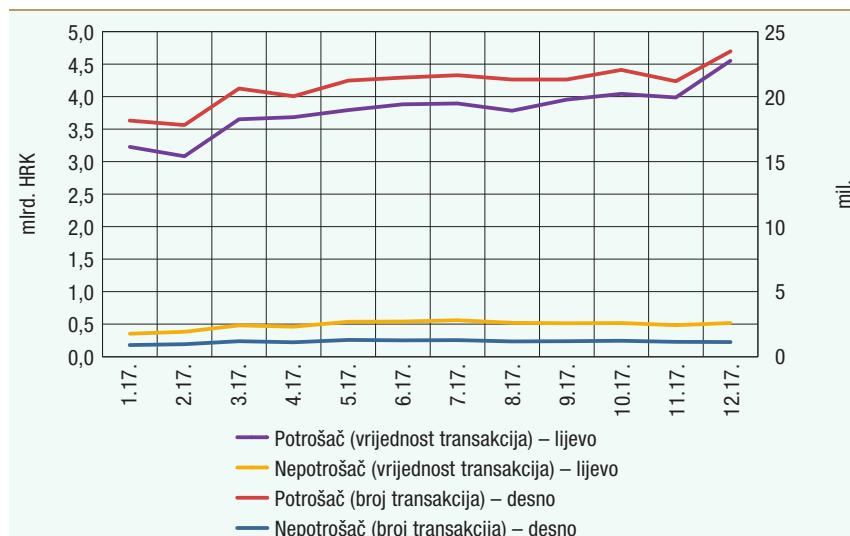
Od ukupnih transakcija prihvata platnih kartica za kupnju robe i usluga izvršenih platnim karticama hrvatskih izdavatelja:

- **preko EFTPOS uređaja:** prihvaćeno je 258,02 milijuna transakcija (97,70%) s ukupnom vrijednosti od 49.837,78 milijuna kuna (96,95%);
- **internetom:** prihvaćeno 5,28 milijuna transakcija (2%) s ukupnom vrijednosti od 1.516,59 milijuna kuna (2,95%) i
- **preko bankomata:** prihvaćeno je 0,80 milijuna transakcija (0,30%) s ukupnom vrijednosti od 49,39 milijuna kuna (0,10%) (najčešće kupnja telefonskih bonova, aviokarata i slično).

Prosječna vrijednost transakcija prihvata platnih kartica za kupnju robe i usluga izvršenih platnim karticama hrvatskih izdavatelja u 2017. iznosila je:

- **preko EFTPOS uređaja:** 193 kune;
- **internetom:** 287 kuna i
- **preko bankomata:** 61 kuna.

Slika 23. Ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata za kupnju robe i usluga

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata platnih kartica hrvatskih izdavatelja za kupnju robe i usluga.

Izvor: HNB

Od ukupnih transakcija prihvata platnih kartica hrvatskih izdavatelja za kupnju robe i usluga izvršenih platnim karticama (Slika 23.):

- **potrošača:** prihvaćeno je 250,27 milijuna transakcija (94,8%) s ukupnom vrijednosti od 45.531,48 milijuna kuna (88,6%), a
- **nepotrošača:** prihvaćeno je 13,83 milijuna transakcija (5,2%) s ukupnom vrijednosti od 5.872,29 milijuna kuna (11,4%).

Podizanje gotovog novca

Pod pojmom podizanje gotovog novca podrazumijevaju se transakcije prihvata platnih kartica za podizanje gotovog novca preko bankomata, EFTPOS uređaja, EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu platnom karticom i ostalim načinima (šalter, određena aplikativna rješenja i sl.).

U 2017. ukupno je izvršeno 104,68 milijuna transakcija prihvata platnih kartica hrvatskih izdavatelja za podizanje gotovog novca s ukupnom vrijednosti od 78.693,68 milijuna kuna.

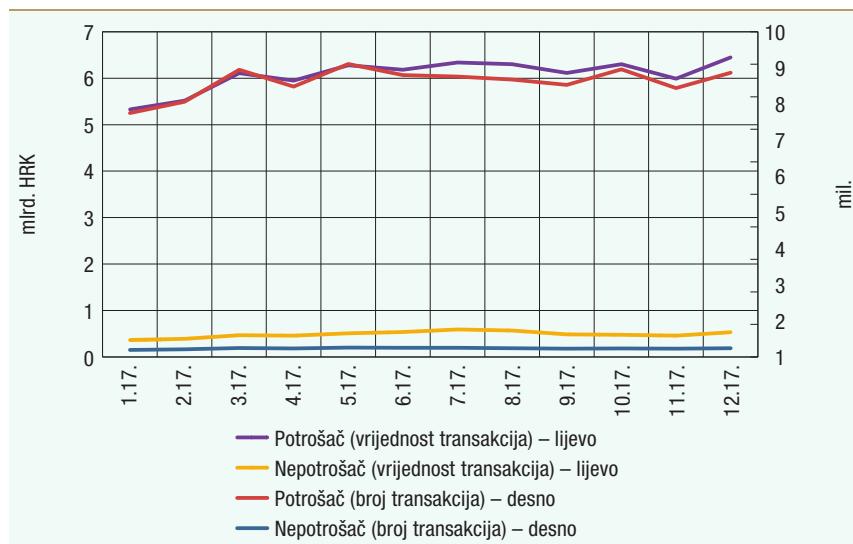
Od ukupnih transakcija prihvata platnih kartica za podizanje gotovog novca učinjenih platnim karticama izdanima u RH:

- **preko bankomata:** prihvaćeno je 101,88 milijuna transakcija (97,33%) s ukupnom vrijednosti od 74.866,12 milijuna kuna (95,14%);
- **preko EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu:** prihvaćeno je 2,72 milijuna transakcija (2,59%) s ukupnom vrijednosti od 3.721,83 milijuna kuna (4,73%);
- **preko EFTPOS uređaja:** prihvaćeno je 0,05 milijuna transakcija (0,05%) s ukupnom vrijednosti od 13,83 milijuna kuna (0,02%) i
- **ostalim načinima:** prihvaćeno je 0,02 milijuna transakcija (0,02%) s ukupnom vrijednosti od 91,89 milijuna kuna (0,12%).

Prosječna vrijednost transakcije prihvata platnih kartica za podizanje gotovog novca izvršenih platnim karticama izdanima u RH u 2017. iznosila je:

- **preko bankomata:** 735 kuna;
- **preko EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu:** 1.370 kuna;
- **preko EFTPOS uređaja:** 254 kune i
- **ostalo:** 3.662 kune.

Slika 24. Ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata za podizanje gotovog novca

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata platnih kartica hrvatskih izdavatelja za podizanje gotovog novca.

Izvor: HNB

Od ukupnih transakcija prihvata platnih kartica hrvatskih izdavatelja za podizanje gotovog novca izvršenih platnim karticama (Slika 24.):

- **potrošača:** prihvaćeno je 101,54 milijuna transakcija (97%) s ukupnom vrijednosti od 72.852,53 milijuna kuna (92,6%), a
- **nepotrošača:** prihvaćeno je 3,14 milijuna transakcija (3%) s ukupnom vrijednosti od 5.841,15 milijuna kuna (7,4%).

Polaganje gotovog novca

Pod pojmom polaganje gotovog novca podrazumijevaju se platne transakcije prihvata platnih kartica za polaganje gotovog novca preko bankomata i EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu.

U 2017. ukupno je evidentirano 3,52 milijuna transakcija prihvata platnih kartica hrvatskih izdavatelja za polaganje gotovog novca s ukupnom vrijednosti od 7.607,22 milijuna kuna.

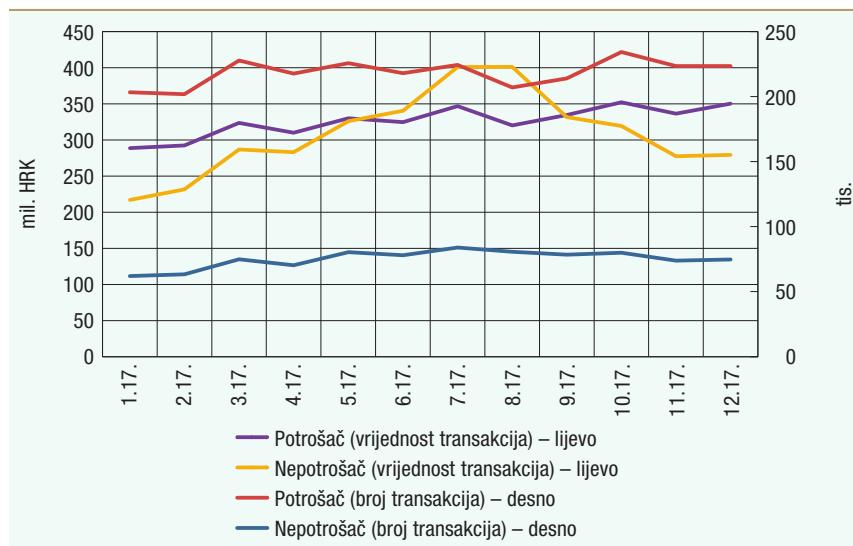
Od ukupnih transakcija prihvata platnih kartica za polaganje gotovog novca učinjenih platnim karticama izdanima u RH:

- **preko bankomata:** prihvaćeno je 3,2 milijuna transakcija (90,78%) s ukupnom vrijednosti od 6.312,37 milijuna kuna (82,98%) i
- **preko EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu:** prihvaćeno je 0,32 milijuna transakcija (9,22%) s ukupnom vrijednosti od 1.294,85 milijuna kuna (17,02%).

Prosječna vrijednost transakcije prihvata platnih kartica za polaganje gotovog novca izvršenih platnim karticama izdanima u RH u 2017. iznosila je:

- **preko bankomata:** 1.974 kune i
- **preko EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu:** 3.987 kuna.

Slika 25. Ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata za polaganje gotovog novca

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata platnih kartica hrvatskih izdavatelja za polaganje gotovog novca.

Izvor: HNB

Od ukupnih transakcija prihvata platnih kartica hrvatskih izdavatelja za polaganje gotovog novca izvršenih platnim karticama (Slika 25.):

- **potrošača:** prihvaćeno je 2,62 milijuna transakcija (74,4%) s ukupnom vrijednosti od 3.910,76 milijuna kuna (51,4%), a
- **nepotrošača:** prihvaćeno je 0,90 milijuna transakcija (25,6%) s ukupnom vrijednosti od 3.696,46 milijuna kuna (48,6%).

5.1.2. Prihvat platnih kartica izdanih u inozemstvu

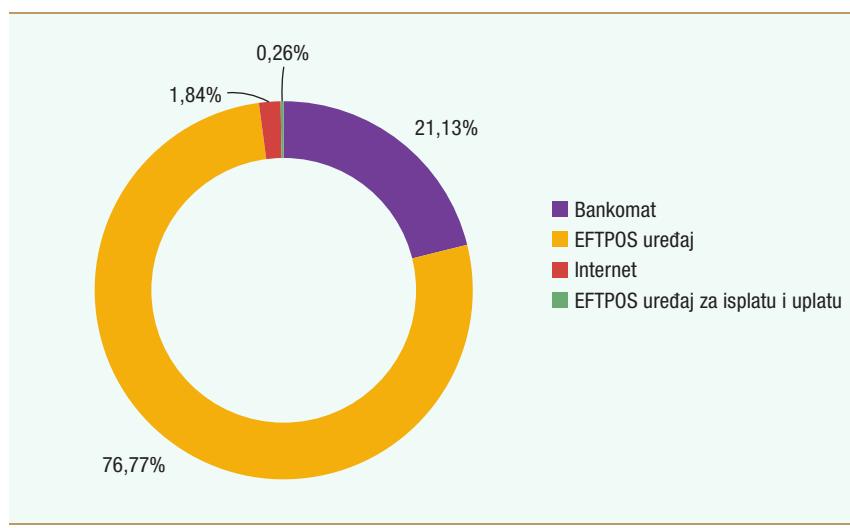
U ovom poglavlju prikazani su statistički podaci o broju i vrijednosti transakcija prihvata platnih kartica izdanih izvan RH, tj. inozemnih izdavatelja.

U 2017. ukupno je evidentirano 47,05 milijuna transakcija prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja s ukupnom vrijednosti od 28.112,03 milijuna kuna izvršenih platnim karticama inozemnih izdavatelja. Time je ukupan broj transakcija prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja u 2017. godini u odnosu na 2016. porastao za 20,43%, a vrijednost za 14,33%.

U prva tri mjeseca 2017. vrijednost transakcija prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja prosječno je mjesечно iznosila 569,42 milijuna kuna. Trend porasta primjetan je do mjeseca kolovoza, kada je dosegnuo razinu od 7.086,54 milijuna kuna, te u rujnu počinje padati. U mjesecu prosincu 2017. vrijednost transakcija prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja iznosila je 681,55 milijuna kuna.

Također, iz pregleda vrijednosti transakcija prihvata vidljivo je da su se imatelji platnih kartica izdanih u inozemstvu gotovo podjednako koristili bankomatima i EFTPOS uređajima, s naznakom kako je na EFTPOS uređajima izvršen trostruko veći broj transakcija prihvata (slike 26. i 27.).

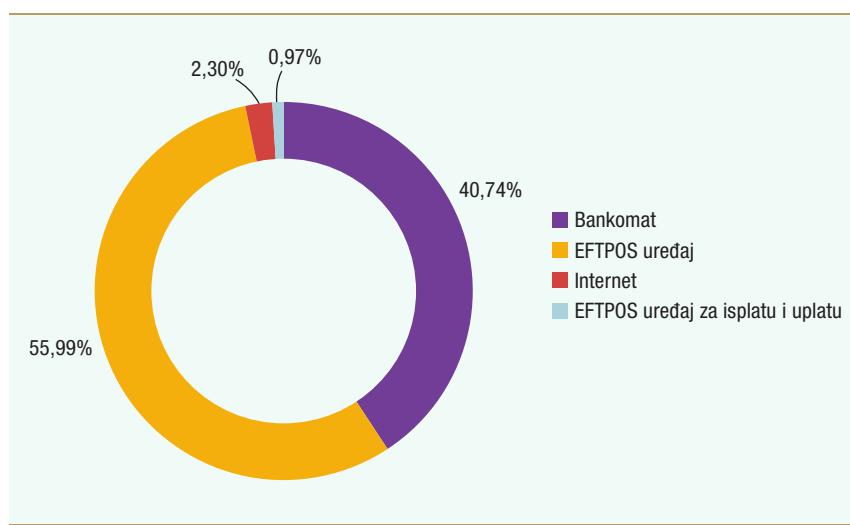
Slika 26. Broj transakcija prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja prema prihvatnim uređajima

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj transakcija prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja u 2017.

Izvor: HNB

Slika 27. Vrijednost transakcija prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja prema prihvatnim uređajima u kunama

Napomena: Podaci se odnose na ukupnu vrijednost transakcija prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja u 2017.

Izvor: HNB

Od ukupnih transakcija prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja u 2017.:

- **preko bankomata:** prihvaćeno je 9,94 milijuna transakcija s ukupnom vrijednosti od 11.453,58 milijuna kuna;
- **preko EFTPOS uređaja:** prihvaćeno je 36,12 milijuna transakcija s ukupnom vrijednosti od 15.740,57 milijuna kuna;
- **internetom:** prihvaćeno je 0,86 milijuna transakcija s ukupnom vrijednosti od 645,37 milijuna kuna;
- **preko EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu:** prihvaćeno je 0,12 milijuna transakcija s ukupnom vrijednosti od 272,51 milijun kuna.

Prihvat platnih kartica inozemnih izdavatelja u 2017. godini u odnosu na 2016. najveći rast bilježi kod transakcija izvršenih internetom, i to u broju transakcija za 38,7%, a u vrijednosti za 42,5%.

Prosječna vrijednost transakcije prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja iznosila je:

- **preko EFTPOS uređaja:** 435 kuna;
- **internetom:** 746 kuna;
- **preko bankomata:** 1.152 kune i
- **preko EFTPOS uređaja za isplatu i uplatu:** 2.212 kuna.

U 2017. ukupno je evidentirano 36,99 milijuna transakcija (79%) prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja za kupnju robe i usluga s ukupnom vrijednosti od 16.384,82 milijuna kuna (58%) i 10,06 milijuna transakcija (21%) prihvata platnih kartica za podizanje gotovog novca s ukupnom vrijednosti od 11.727,21 milijun kuna (42%).

U 2017. evidentirane su transakcije prihvata učinjene platnim karticama inozemnih izdavatelja iz ukupno 186 država. Prihvat platnih kartica izdanih u šest najzastupljenijih država (Njemačka, Austrija, Italija, Velika Britanija, Slovenija i SAD) sudjeluje s 42,5% u ukupnom broju transakcija prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja i s 53,5% u ukupnoj vrijednosti transakcija prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja.

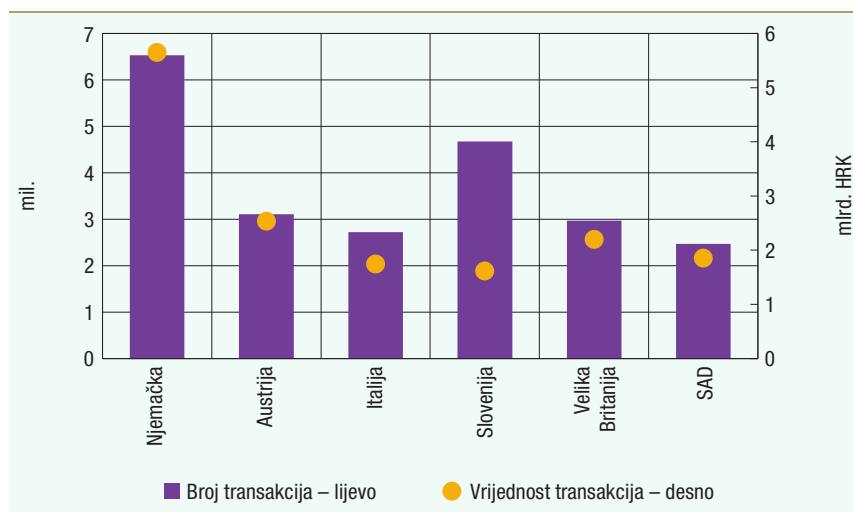
Nadalje, samo jedna od šest prikazanih država jest država izvan EU-a i to je SAD. Ukupan broj transakcija prihvata izvršenih platnim karticama izdanima u SAD-u u 2017. iznosio je 2,47 milijuna s ukupnom vrijednosti od 1.853,1 milijun kuna. Od šest prikazanih država u 2017. najveća vrijednost transakcija prihvata platnih kartica učinjena je platnim karticama izdanima u Njemačkoj u iznosu od 5.649,77 milijuna kuna. U skladu s tim i najveća prosječna vrijednost u navedenih šest država po kartičnoj transakciji u iznosu od 865 kuna ostvarena je karticama njemačkih izdavatelja, a najmanja karticama slovenskih izdavatelja (Slika 28.).

Tablica 12. Broj i vrijednost transakcija prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja prema prihvativnim uređajima i imateljima kartice

Korisnik	Platna transakcija	Bankomat	EFTPOS uređaj	Internet	EFTPOS uređaj za isplatu i uplatu	UKUPNO
Potrošač	Broj transakcija	Kupnja robe i usluga 9.827.656	11.535 34.309.583	819.199	3.885	35.140.317 9.951.214
	Vrijednost transakcija	Kupnja robe i usluga Podizanje gotovog novca	927.693 11.301.384.669	14.709.848.812 572.198.453	2.052.950	15.282.974.958 11.564.435.785
	Broj transakcija	Kupnja robe i usluga Podizanje gotovog novca	266 101.728	1.807.364 55	45.246	1.852.876 105.295
	Vrijednost transakcija	Kupnja robe i usluga Podizanje gotovog novca	29.883 151.239.300	1.028.641.225 29.500	73.174.623	1.101.845.731 162.778.836
Nepotrošač	Broj transakcija	Kupnja robe i usluga Podizanje gotovog novca	957.576 11.452.623.969	11.801 9.929.384	36.116.947 3.940	864.445 0
	Vrijednost transakcija	Kupnja robe i usluga Podizanje gotovog novca	957.576 11.452.623.969	11.801 9.929.384	36.116.947 3.940	864.445 0
	Ukupno – broj transakcija	Kupnja robe i usluga Podizanje gotovog novca	957.576 11.452.623.969	11.801 9.929.384	36.116.947 3.940	864.445 0
Ukupno – vrijednost transakcija	Broj transakcija	Kupnja robe i usluga Podizanje gotovog novca	957.576 11.452.623.969	11.801 9.929.384	36.116.947 3.940	864.445 0
	Vrijednost transakcija	Kupnja robe i usluga Podizanje gotovog novca	957.576 11.452.623.969	11.801 9.929.384	36.116.947 3.940	864.445 0
	Ukupno	Kupnja robe i usluga Podizanje gotovog novca	957.576 11.452.623.969	11.801 9.929.384	36.116.947 3.940	864.445 0

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja u 2017.
Izvor: HNB

Slika 28. Broj i vrijednost transakcija prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja prema državi izdavatelja – šest najzastupljenijih država

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj i vrijednost prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja u RH.
Izvor: HNB

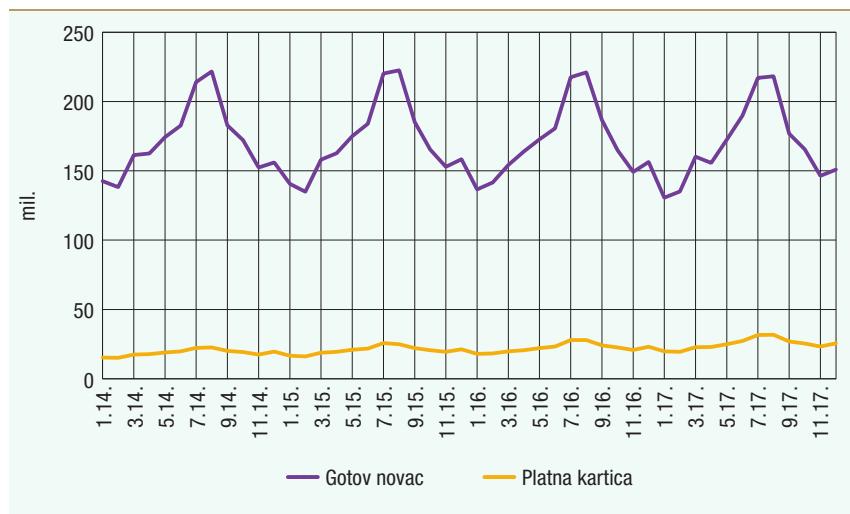
5.2. Usporedba korištenja platnih kartica i gotovog novca

Iz prikazanih podataka vidljivo je da su u 2017. godini obveznici fiskalizacije¹⁰ ukupno izdali 2.345,13 milijuna računa s ukupnom vrijednosti od 170.474,70 milijuna kuna. Nadalje, od ukupnog broja izdanih računa njih 86,1% plaćeno je gotovim novcem, 12,5% platnim karticama i 1,4% ostalim načinima (preko transakcijskih računa, čekovima i slično). Od ukupne vrijednosti izdanih računa 56,1% vrijednosti odnosi se na plaćanja gotovim novcem, 37,2% na plaćanja platnim karticama i 6,7% na plaćanja ostalim načinima.

U 2017. godini u odnosu na 2016. ukupan broj izdanih računa porastao je za 0,33%, a ukupna vrijednost za 7,43%.

Na slikama 29. i 30. daje se usporedni prikaz broja i vrijednosti izdanih računa plaćenih u gotovom novcu u RH te broja i vrijednosti kartičnih platnih transakcija kupnje robe i usluga izvršenih platnim karticama hrvatskih i inozemnih izdavatelja. Iz prikaza je vidljivo kako je gotov novac u odnosu na platne kartice kao oblik plaćanja i u 2017. godini znatno zastupljeniji i u broju i u vrijednosti transakcija. Međutim, u 2017. u odnosu na 2016. broj izdanih računa koji su plaćeni gotovim novcem pao je za 1,31%, a vrijednost izdanih računa koji su plaćeni gotovim novcem pala je za 3,87%. Nadalje, u 2017. godini u odnosu na 2016. vrijednost kartičnih platnih transakcija kupnje robe i usluga izvršenih platnim karticama hrvatskih i inozemnih izdavatelja porasla je za 12,48%, a broj za 12,45%.

Slika 29. Usporedni prikaz korištenja različitih instrumenata plaćanja – broj

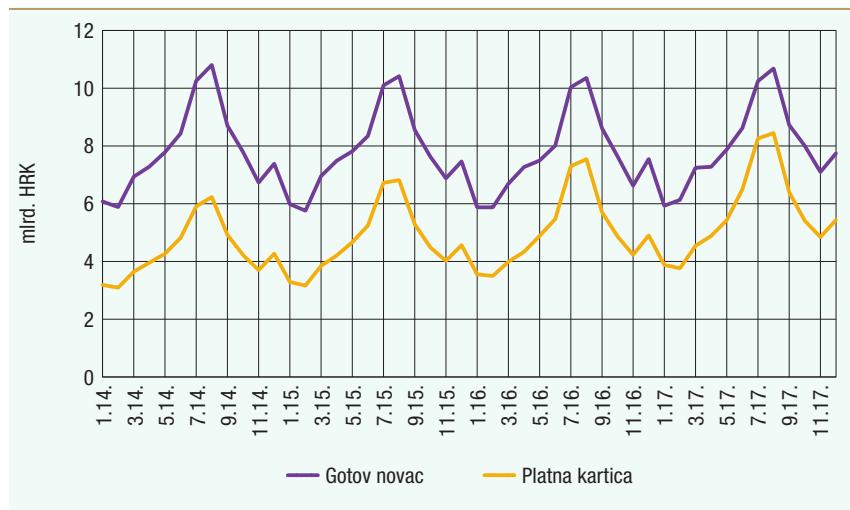

Napomena: Podaci se odnose na ukupan broj tijekom jednoga izvještajnog razdoblja. Podaci za gotov novac odnose se na ukupan broj izdanih računa plaćenih u gotovom novcu. Podaci za platne kartice odnose se na ukupan broj kartičnih platnih transakcija kupnje robe i usluge hrvatskim i inozemnim karticama.

Izvori: Ministarstvo financija – Porezna uprava; HNB

10 Prema podacima Ministarstva financija RH – Porezne uprave prikupljenima na temelju Zakona o fiskalizaciji u prometu gotovinom, „Narodne novine”, br. 133/2012.

Slika 30. Usporedni prikaz korištenja različitih instrumenata plaćanja – vrijednost u kunama

Napomena: Podaci se odnose na ukupnu vrijednost tijekom jednoga izvještajnog razdoblja.
Podaci za gotov novac odnose se na ukupnu vrijednost izdanih računa plaćenih u gotovom novcu u kunama. Podaci za platne kartice odnose se na ukupnu vrijednost kartičnih platnih transakcija kupnje robe i usluge hrvatskim i inozemnim karticama.

Izvori: Ministarstvo finančija RH – Porezna uprava; HNB

Prosječna je vrijednost platne transakcije gotovim novcem u 2017. iznosila 47 kuna, a prosječna vrijednost nacionalne kartične platne transakcije 225 kuna.

6. Pojmovnik

- **Charge kartica** je platna kartica kod koje u trenutku zadavanja platne transakcije nije osigurano pokriće na računu za plaćanje, a platne se transakcije najčešće izvršavaju do odobrenoga kredita (limita). Iznos troškova nastalih upotrebom kartice s charge funkcijom u određenom razdoblju korisnik podmiruje u cijelosti na kraju određenog razdoblja, najčešće kreditnim transferom.
- **Debitna kartica** je platna kartica koja se izdaje imateljima računa za plaćanje. Troškovi učinjeni ovom karticom naplaćuju se terećenjem računa za plaćanje, i to najčešće odmah.
- **Država članica** je država potpisnica Ugovora o Europskom gospodarskom prostoru.
- **Kartica s odgođenom naplatom** platna je kartica koja se izdaje najčešće imateljima računa za plaćanje. U trenutku zadavanja platne transakcije nije osigurano pokriće na računu za plaćanje, a platne se transakcije najčešće mogu izvršavati do odobrenog limita. Iznos ukupnih troškova nastalih upotrebom platne kartice s funkcijom odgođene naplate, u određenom razdoblju, podmiruje se u cijelosti na kraju određenog razdoblja uslugom izravnog terećenja računa za plaćanje.
- **Kartična platna shema** jest skup funkcija, procedura, postupaka, pravila i uređaja koji imatelju platne kartice omogućuju izvršenje platne transakcije i/ili podizanje gotovog novca kod pružatelja platnih usluga.
- **Kartična platna transakcija** usluga je koja se temelji na prihvatnoj kartičnoj infrastrukturi i pravilima poslovanja kartične platne sheme za izvršavanje platne transakcije debitnom ili kreditnom karticom.
- **Kreditna kartica** je platna kartica kod koje nije osigurano pokriće na računu za plaćanje, a za izvršenje platne transakcije korisniku je odobren kredit (limit). Korisnik platne kartice može izvršavati plaćanja do iznosa odobrenoga kredita (limita). Iznos svake izvršene transakcije nastale upotrebom platne kartice s kreditnom funkcijom u određenom razdoblju automatski se dijeli na ugovoren broj otplatnih rata prema ugovorenom modelu.
- **Međunarodna platna transakcija** jest platna transakcija u čijem izvršavanju sudjeluju dva pružatelja platnih usluga od kojih jedan pružatelj platnih usluga (primatelja plaćanja ili platitelja) posluje u RH,

a drugi pružatelj platnih usluga (platitelja ili primatelja plaćanja) posluje prema propisima treće države ili druge države članice.

- **Nacionalna platna transakcija** jest platna transakcija u čijem izvršavanju sudjeluju platiteljev pružatelj platnih usluga i pružatelj platnih usluga primatelja plaćanja ili samo jedan pružatelj platnih usluga koji posluju u RH.
- **Platna kartica** je platni instrument koji omogućuje njezinu imatelju izvršenje plaćanja robe i usluga bilo preko prihvatnog uređaja ili na daljinu i/ili koji omogućuje podizanje gotovog novca i/ili korištenje drugih usluga na bankomatu ili drugom samoposlužnom uređaju.
- **Platni instrument** je svako personalizirano sredstvo i/ili skup postupaka ugovorenih između korisnika platnih usluga i pružatelja platnih usluga koje korisnik platnih usluga primjenjuje za iniciranje naloga za plaćanje.
- **Pružatelj platnih usluga** jest institucija definirana člankom 5. ZPP-a.
- **Pružatelj platnih usluga izdavatelj** jest institucija koja izdaje platnu karticu.
- **Pružatelj platnih usluga prihvativelj** jest institucija koja osigurava prihvat platne kartice.
- **Revolving kartica** je platna kartica kod koje u trenutku zadavanja platne transakcije nije osigurano pokriće na računu za plaćanje, a za izvršenje platne transakcije korisniku je najčešće odobren revolving kredit (limit). Iznos troškova nastalih upotrebom kartice s revolving funkcijom u određenom razdoblju korisnik plaća djelomično, u utvrđenom postotku od učinjene potrošnje.
- **Treća država** je svaka strana država koja nije država članica.

7. Dodatak

7.1. Popis tablica

Tablica 1. Ukupan broj uređaja na kojima se obavlja prihvata platnih kartica na teritoriju RH	14
Tablica 2. Broj bankomata prema županijama na teritoriju RH	15
Tablica 3. Broj platnih kartica izdanih u RH prema korisniku	21
Tablica 4. Broj platnih kartica izdanih u RH prema vrsti kartice	22
Tablica 5. Broj kontaktnih i beskontaktnih platnih kartica izdanih u RH	26
Tablica 6. Broj imatelja platnih kartica u RH (potrošača)	27
Tablica 7. Broj imatelja platnih kartica u RH poslovnih subjekata (nepotrošača)	28
Tablica 8. Broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija po vrsti platne kartice	32
Tablica 9. Broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija kupnje robe i usluga po funkciji	36
Tablica 10. Broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija podizanja gotovog novca po funkciji	38
Tablica 11. Broj i vrijednost transakcija prihvata platnih kartica prema prihvatnom uređaju	45
Tablica 12. Broj i vrijednost transakcija prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja prema prihvativim uređajima i imateljima kartice	58

7.2. Popis okvira

Okvir 1. Rasprostranjenost uređaja u RH na dan 31. prosinca 2017.	10
Okvir 2. Zastupljenost platnih kartica potrošača u RH na dan 31. prosinca 2017.	19

Okvir 3. Nacionalne kartične platne transakcije po stanovniku u 2017.	30
Okvir 4. Transakcije prihvata platnih kartica prema prihvatnim uređajima u 2017.	44

7.3. Popis slika

Prikaz 1. Četverostrana kartična shema u RH	11
Prikaz 2. Trostrana kartična shema u RH	13
Slika 1. Broj bankomata na teritoriju RH prema funkcijama	16
Slika 2. Broj EFTPOS uređaja na teritoriju RH	17
Slika 3. Broj beskontaktno-kontaktnih EFTPOS uređaja na teritoriju RH	17
Slika 4. Broj platnih kartica	21
Slika 5. Broj korištenih, nekorištenih i blokiranih platnih kartica	23
Slika 6. Broj novoizdanih i deaktiviranih platnih kartica prema vrsti kartice	24
Slika 7. Broj kontaktih i beskontaktnih platnih kartica	26
Slika 8. Broj i vrijednost nacionalnih i međunarodnih kartičnih platnih transakcija	31
Slika 9. Broj nacionalnih kartičnih platnih transakcija prema prihvatnim uređajima	33
Slika 10. Vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija prema prihvatnim uređajima	33
Slika 11. Prosječan mjesecni broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija po korištenoj platnoj kartici	34
Slika 12. Broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija podizanja gotovog novca	37
Slika 13. Broj i vrijednost nacionalnih kartičnih platnih transakcija polaganja gotovog novca	38
Slika 14. Broj i vrijednost međunarodnih kartičnih platnih transakcija	41

Slika 15. Broj i vrijednost međunarodnih kartičnih platnih transakcija za osam najzastupljenijih država	41
Slika 16. Broj i vrijednost transakcija prihvata na teritoriju RH	44
Slika 17. Ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata platnih kartica prema izdavatelju platne kartice	47
Slika 18. Ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata platnih kartica hrvatskih izdavatelja prema imatelju platne kartice	48
Slika 19. Ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja prema imatelju platne kartice	48
Slika 20. Broj i vrijednost transakcija prihvata platnih kartica izdanih u RH	50
Slika 21. Broj transakcija prihvata platnih kartica izdanih u RH prema vrsti transakcije	51
Slika 22. Vrijednost transakcija prihvata platnih kartica izdanih u RH prema vrsti transakcije	51
Slika 23. Ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata za kupnju robe i usluga	52
Slika 24. Ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata za podizanje gotovog novca	54
Slika 25. Ukupan broj i vrijednost transakcija prihvata za polaganje gotovog novca	55
Slika 26. Broj transakcija prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja prema prihvatnim uređajima	56
Slika 27. Vrijednost transakcija prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja prema prihvatnim uređajima	56
Slika 28. Broj i vrijednost transakcija prihvata platnih kartica inozemnih izdavatelja prema državi izdavatelja – šest najzastupljenijih država	58
Slika 29. Usporedni prikaz korištenja različitih instrumenata plaćanja – broj	59
Slika 30. Usporedni prikaz korištenja različitih instrumenata plaćanja – vrijednost u kunama	60

ISSN 1849-790X